

Dziennik Urzędowy L 149

Unii Europejskiej

Wydanie polskie

Legislacja

Tom 48

11 czerwca 2005

Spis treści

I Akty, których publikacja jest obowiązkowa

- ★ Decyzja nr 854/2005/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspólnotowego na rzecz promowania bezpieczniejszego korzystania z Internetu i nowych technologii sieciowych ⁽¹⁾ 1
- ★ Dyrektywa 2005/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. zmieniająca dyrektywy Rady 72/166/EWG, 84/5/EWG, 88/357/EWG i 90/232/EWG oraz dyrektywę 2000/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych ⁽¹⁾ 14
- ★ Dyrektywa 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniająca dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady („Dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych”) ⁽¹⁾ 22

⁽¹⁾ Tekst mający znaczenie dla EOG.

I

(Akty, których publikacja jest obowiązkowa)

DECYZJA NR 854/2005/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

z dnia 11 maja 2005 r.

**w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspólnotowego na rzecz promowania
bezpieczniejszego korzystania z Internetu i nowych technologii sieciowych**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską,
w szczególności jego art. 153 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu
Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Rozpowszechnienie Internetu i stosowanie nowych technologii, takich jak telefony komórkowe, nadal znacząco rośnie we Wspólnocie. Wraz z tym stale występują zagrożenia, szczególnie dla dzieci, oraz nadużycia tych technologii, pojawiają się także nowe zagrożenia i nadużycia. W celu zachęcenia do korzystania z możliwości oferowanych przez Internet i nowe technologie sieciowe, należy podjąć również środki mające na celu promowanie bezpieczniejszego korzystania z nich i ochronę użytkowników końcowych przed niechcianymi treściami.

(2) „Plan działań eEuropa 2005”, rozwijający strategię lizbońską, ma na celu stymulowanie rozwoju bezpiecznych usług, zastosowań i zasobów w oparciu o ogólnie dostępną

infrastrukturę szerokopasmową. Jego cele obejmują bezpieczną infrastrukturę informacyjną, rozwój, analizę i rozpowszechnianie najlepszych praktyk, analizę porównawczą (benchmarking) i mechanizm koordynacji e-polityk.

(3) Ramy prawne ustanowione na poziomie wspólnotowym w celu sprostania wyzwaniom zasobów cyfrowych w społeczeństwie informacyjnym obejmują obecnie zasady dotyczące usług sieciowych, szczególnie te dotyczące nie zamówionej, handlowej poczty elektronicznej, określone w dyrektywie o prywatności i łączności elektronicznej ⁽³⁾, oraz dotyczące ważnych aspektów odpowiedzialności usługodawców będących pośrednikami, określone w dyrektywie o handlu elektronicznym ⁽⁴⁾, a także zalecenia dla Państw Członkowskich, przemysłu i zainteresowanych stron oraz Komisji, jak również orientacyjne wytyczne w sprawie ochrony nieletnich zawarte w zaleceniu 98/560/WE ⁽⁵⁾.

(4) Nadal będzie istnieć potrzeba działania zarówno w dziedzinie treści potencjalnie szkodliwych dla dzieci lub niechcianych przez użytkowników końcowych, jak w dziedzinie treści sprzecznych z prawem, w szczególności pornografii dziecięcej i materiałów o treściach rasistowskich.

(5) Osiągnięcie międzynarodowego porozumienia w sprawie prawnie wiążących podstawowych zasad jest pożądane, lecz nie będzie łatwe. Nawet w przypadku osiągnięcia takiego porozumienia nie będzie ono samo w sobie wystarczające dla zapewnienia realizacji zasad lub dla zapewnienia ochrony zagrożonych osób.

⁽³⁾ Dyrektywa 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotycząca przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (Dz.U. L 201 z 31.7.2002, str. 37).

⁽⁴⁾ Dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego, w ramach rynku wewnętrznego (Dz.U. L 178 z 17.7.2000, str. 1).

⁽⁵⁾ Zalecenie Rady 98/560/WE z dnia 24 września 1998 r. w sprawie rozwoju konkurencyjności europejskiego przemysłu usług audiowizualnych i informacyjnych poprzez wspieranie ram krajowych mających na celu osiągnięcie porównywalnego i efektywnego poziomu ochrony nieletnich i godności ludzkiej (Dz.U. L 270 z 7.10.1998, str. 48).

⁽¹⁾ Opinia z dnia 16 grudnia 2004 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym).

⁽²⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 2 grudnia 2004 r. (dotychczas nieopublikowana w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia 12 kwietnia 2005 r.

- (6) Plan działania Bezpieczniejszy Internet (1999–2004) przyjęty decyzją nr 276/1999/WE ⁽¹⁾ zapewnił finansowanie wspólnotowe, które umożliwiło udaną realizację zróżnicowanych inicjatyw i stworzył europejską wartość dodaną. Dalsze finansowanie pomoże nowym inicjatywom czerpać z dotychczas osiągniętych wyników.
- (7) Nadal istnieje potrzeba podejmowania praktycznych środków, zachęających do zgłaszania sprzecznych z prawem treści podmiotom upoważnionym do reagowania na nie, zachęających do oceniania wyników stosowania technologii filtrujących oraz do ich analizy porównawczej (benchmarking), rozpowszechniania najlepszych praktyk dla kodeksów postępowania zawierających powszechnie przyjęte kanony zachowania oraz informowania i edukowania rodziców i dzieci o najlepszych sposobach korzystania w bezpieczny sposób z potencjału nowych technologii sieciowych.
- (8) Zasadnicze znaczenie ma działanie na poziomie Państw Członkowskich, angażujące szerokie grono przedstawicieli władz krajowych, regionalnych i lokalnych, operatorów sieci, rodziców, nauczycieli i administratorów szkół. Wspólnota może stymulować najlepsze praktyki w Państwach Członkowskich poprzez rozprzestrzenianie informacji na terytorium Unii Europejskiej i na arenie międzynarodowej i zapewnienie wsparcia na poziomie europejskim dla analizy porównawczej (benchmarking), współpracy w ramach sieci i badań.
- (9) Współpraca międzynarodowa ma także zasadnicze znaczenie i może ona być stymulowana, koordynowana, przekazywana i realizowana za pomocą działań z wykorzystaniem struktur sieciowych Wspólnoty.
- (10) Środki, do podejmowania których upoważniona jest Komisja w ramach przyznanych jej na mocy niniejszej decyzji uprawnień wykonawczych, należą zasadniczo do środków zarządzania związanych z wprowadzaniem w życie programu mającego istotny wpływ na budżet w rozumieniu art. 2 lit. a) decyzji Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r., ustanawiającej warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji ⁽²⁾. Środki te należy zatem przyjąć zgodnie z procedurą zarządzania, o której mowa w art. 4 tej decyzji.
- (11) Komisja powinna zapewnić komplementarność i synergię z powiązanymi ze sobą inicjatywami i programami wspólnotowymi, w tym, między innymi, przez uwzględnienie działań prowadzonych przez inne organy.
- (12) Niniejsza decyzja ustanawia, na cały czas trwania Programu, ramy finansowe, stanowiące główne odniesienie, w rozumieniu pkt 33 Porozumienia Międzyinstytucjonalnego z dnia 6 maja 1999 r. pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą oraz Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej i poprawy procedury budżetowej ⁽³⁾, dla władzy budżetowej w czasie corocznej procedury budżetowej.
- (13) Ponieważ Państwa Członkowskie nie mogą w dostatecznym zakresie osiągnąć celów niniejszej decyzji, jakimi są promowanie bezpieczniejszego korzystania z Internetu i nowych technologii sieciowych oraz zwalczanie treści sprzecznych z prawem i treści niechcianych przez użytkowników końcowych, z powodu ponadnarodowego charakteru tych zagadnień, a cele te można lepiej osiągnąć na poziomie wspólnotowym ze względu na ich europejski zasięg oraz skutki działań, Wspólnota może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości, określoną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym artykule, niniejsza decyzja nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (14) Niniejsza decyzja nie narusza praw podstawowych i jest zgodna z zasadami ustanowionymi w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności w jej art. 7 i 8,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Cel Programu

1. Niniejsza decyzja ustanawia Program wspólnotowy na lata 2005–2008 mający na celu promowanie bezpieczniejszego korzystania z Internetu i nowych technologii sieciowych, szczególnie przez dzieci, oraz zwalczanie treści sprzecznych z prawem i treści niechcianych przez użytkowników końcowych.

Program otrzymuje nazwę „Bezpieczniejszy Internet Plus” (zwany dalej „Programem”).

⁽¹⁾ Decyzja nr 276/1999/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 stycznia 1999 r. przyjmująca wieloletni plan działań Wspólnoty w zakresie promowania bezpieczniejszego korzystania z Internetu i nowych technologii sieciowych poprzez zwalczanie sprzecznych z prawem i szkodliwych treści głównie w obszarze ochrony dzieci i nieletnich (Dz.U. L 33 z 6.2.1999, str. 1). Decyzja ostatnio zmieniona decyzją nr 787/2004/WE (Dz.U. L 138 z 30.4.2004, str. 12).

⁽²⁾ Dz.U. L 184 z 17.7.1999, str. 23.

⁽³⁾ Dz.U. C 172 z 18.6.1999, str. 1. Porozumienie zmienione decyzją 2003/429/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 147 z 14.6.2003, str. 25).

2. W celu osiągnięcia celów Programu, o których mowa w ust. 1, należy uwzględnić następujące działania:

- a) zwalczanie treści sprzecznych z prawem;
- b) blokowanie treści niechcianych i szkodliwych;
- c) promowanie bezpieczniejszego otoczenia;
- d) podnoszenie poziomu świadomości.

Działania, które zostaną podjęte w powyższych ramach, są określone w załączniku I.

Program jest realizowany zgodnie z załącznikiem III.

Artykuł 2

Uczestnictwo

1. W Programie mogą uczestniczyć osoby prawne z siedzibą w Państwach Członkowskich.

Mogą w nim również uczestniczyć osoby prawne z siedzibą w państwach kandydujących zgodnie z istniejącymi dwustronnymi porozumieniami oraz porozumieniami, które zostaną zawarte z tymi państwami.

2. Uczestnictwo w Programie może zostać umożliwione osobom prawnym z siedzibą w państwach EFTA będących Stronami Porozumienia EOG, zgodnie z postanowieniami Protokołu 31 do tego Porozumienia.

3. Uczestnictwo w Programie może zostać umożliwione, bez wsparcia finansowego ze strony Wspólnoty w ramach Programu, osobom prawnym z siedzibą w państwach trzecich oraz organizacjom międzynarodowym, jeżeli ich uczestnictwo skutecznie przyczyni się do realizacji Programu. Decyzja zezwalająca na takie uczestnictwo zostaje przyjęta zgodnie z procedurą określoną w art. 4 ust. 2.

Artykuł 3

Kompetencje Komisji

1. Komisja jest odpowiedzialna za realizację Programu.

2. Komisja sporządza program prac na podstawie niniejszej decyzji.

3. Realizując Program, Komisja, w ścisłej współpracy z Państwami Członkowskimi, zapewnia, że jest on ogólnie spójny i komplementarny z innymi stosownymi politykami, programami i działaniami wspólnotowymi, w szczególności ze wspólnotowymi programami badawczymi i rozwoju technologicznego, oraz programami Dafne II ⁽¹⁾, Modinis ⁽²⁾ i eContentplus ⁽³⁾.

4. Komisja działa zgodnie z procedurą określoną w art. 4 ust. 2 w następujących przypadkach:

- a) przyjęcia i zmiany programu prac;
- b) podziału wydatków budżetowych;
- c) określenia kryteriów i treści zaproszeń do składania wniosków, zgodnie z celami określonymi w art. 1;
- d) oceny projektów przedstawionych w odpowiedzi na zaproszenia do składania wniosków o przyznanie funduszy wspólnotowych przy szacowanym udziale Wspólnoty w wysokości równej lub przekraczającej 500 000 EUR;
- e) jakichkolwiek odstępstw od zasad określonych w załączniku III;
- f) wdrażania środków służących do oceny Programu.

5. Komisja powiadamia Komitet, o którym mowa w art. 4, o postępach w realizacji Programu.

Artykuł 4

Komitet

1. Komisja jest wspierana przez Komitet.

2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu, zastosowanie mają art. 4 i 7 decyzji 1999/468/WE, z uwzględnieniem postanowień jej art. 8.

⁽¹⁾ Decyzja nr 803/2004/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. przyjmująca program działania Wspólnoty (2004–2008) w celu zapobiegania i zwalczania przemocy wobec dzieci, młodzieży i kobiet oraz w celu ochrony ofiar i grup ryzyka (program Dafne II) (Dz.U. L 143 z 30.4.2004, str. 1).

⁽²⁾ Decyzja nr 2256/2003/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. przyjmująca wieloletni program (2003–2005) monitorowania planu działań eEuropa 2005, rozpowszechniania dobrych praktyk oraz poprawy bezpieczeństwa sieci i informacji (Modinis) (Dz.U. L 336 z 23.12.2003, str. 1). Decyzja zmieniona decyzją nr 787/2004/WE.

⁽³⁾ Decyzja nr 456/2005/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 marca 2005 r. ustanawiająca wieloletni Program wspólnotowy mający na celu zwiększenie dostępności, użyteczności i wykorzystania zasobów cyfrowych w Europie (Dz.U. L 79 z 24.3.2005, str. 1).

Okres przewidziany w art. 4 ust. 3 decyzji 1999/468/WE wynosi trzy miesiące.

3. Komitet przyjmuje swój regulamin wewnętrzny.

Artykuł 5

Monitorowanie i ocena

1. W celu zapewnienia efektywnego wykorzystania pomocy wspólnotowej Komisja zapewnia, że działania podjęte w ramach niniejszej decyzji są oceniane przed ich podjęciem, w trakcie oraz po ich wykonaniu.

2. Komisja monitoruje realizację projektów w ramach Programu. Komisja ocenia sposób, w jaki projekty zostały zrealizowane oraz skutki ich realizacji, w celu dokonania oceny osiągnięcia zamierzonych celów.

3. Komisja składa Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów sprawozdanie z realizacji działań określonych w art. 1 ust. 2, najpóźniej do połowy 2006 r. W związku z tym Komisja składa sprawozdanie w sprawie spójności kwoty na lata 2007–2008 z perspektywą finansową. W razie potrzeby Komisja podejmuje niezbędne kroki w ramach procedur budżetowych na lata 2007–2008 w celu zapewnienia spójności przyznanych rocznie środków z perspektywą finansową.

Po zakończeniu Programu Komisja składa sprawozdanie zawierające jego końcową ocenę.

4. Komisja przekazuje wyniki ocen ilościowych i jakościowych Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, wraz z wszelkimi stosownymi wnioskami o zmianę niniejszej decyzji. Wyniki ocen są przekazywane przed przedstawieniem projektu budżetu ogólnego Unii Europejskiej odpowiednio na rok 2007 i 2009.

Artykuł 6

Przepisy finansowe

1. Niniejszym ustala się ramy finansowe realizacji działań wspólnotowych na mocy niniejszej decyzji w okresie od dnia 1 stycznia 2005 r. do dnia 31 grudnia 2008 r. w wysokości 45 milionów EUR, z czego 20 050 000 EUR przypada na okres do dnia 31 grudnia 2006 r.

Kwotę na okres rozpoczynający się po dniu 31 grudnia 2006 r. uważa się za potwierdzoną, jeżeli jest ona zgodna na tym etapie z perspektywą finansową na okres rozpoczynający się od roku 2007.

Roczne środki na okres 2005–2008 zatwierdza władza budżetowa w granicach określonych w perspektywie finansowej.

2. Załącznik II zawiera orientacyjny podział wydatków.

Artykuł 7

Wejście w życie

Niniejsza decyzja wchodzi w życie z dniem jej publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Strasburgu, dnia 11 maja 2005 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
J. P. BORRELL FONTELLES
Przewodniczący

W imieniu Rady
N. SCHMIT
Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

DZIAŁANIA

1. DZIAŁANIE 1: ZWALCZANIE TREŚCI SPRZECZNYCH Z PRAWEM

Numery interwencyjne pozwalają użytkownikom na zgłaszanie sprzecznych z prawem treści. Następnie zgłoszenia są przekazywane odpowiedniemu organowi (Dostawca Usług Internetowych (DUI), policja lub odpowiedni numer interwencyjny), który podejmuje działanie. Cywilne numery interwencyjne, jeżeli istnieją, stanowią uzupełnienie dla policyjnych numerów interwencyjnych. Ich rola jest odmienna od roli organów ścigania, ponieważ nie prowadzą one dochodzeń w sprawie przestępstw, nie aresztują przestępców, ani nie wnoszą przeciwko nim oskarżeń. Mogą one jednak stanowić centra eksperckie udzielające wskazówek DUI na temat tego, co może stanowić treści sprzeczne z prawem.

Istniejąca sieć numerów interwencyjnych stanowi unikalną strukturę, która nie mogłaby zostać ustanowiona bez finansowania wspólnotowego. Jak wskazano w sprawozdaniu z oceny Planu działania Bezpieczniejszy Internet za rok 2002, sieć ma międzynarodowy zasięg, a liczba jej użytkowników bardzo szybko rośnie. Aby numery interwencyjne mogły w pełni rozwinąć swój potencjał, niezbędne jest zapewnienie ogólnoeuropejskiego zasięgu i współpracy oraz zwiększenie efektywności poprzez wymianę informacji, najlepszych praktyk i doświadczeń. Fundusze wspólnotowe powinny być również wykorzystane do podnoszenia świadomości społecznej dotyczącej istnienia numerów interwencyjnych, czyniąc je skuteczniejszymi.

Finansowanie numerów interwencyjnych, które będą działać jako węzły sieci i współpracować z innymi węzłami w ramach europejskiej sieci numerów interwencyjnych, będzie mieć miejsce po dokonaniu wyboru na podstawie zaproszeń do składania wniosków.

W razie konieczności mogłyby być wspierane telefoniczne linie zaufania, gdzie dzieci mogłyby wyrażać swoje zastrzeżenia w stosunku do sprzecznych z prawem i szkodliwych treści w Internecie.

W celu oceny skuteczności numerów interwencyjnych należy wziąć pod uwagę kilka wskaźników. Zgromadzone powinny zostać jakościowe i ilościowe dane dotyczące ustanowienia i działania numerów interwencyjnych, liczby węzłów krajowych, zasięgu geograficznego w Państwach Członkowskich, liczby otrzymanych zgłoszeń, liczby i poziomu doświadczenia personelu numerów interwencyjnych, zgłoszeń wymagających podjęcia działania przekazanych władzom publicznym i DUI oraz, w dostępnym zakresie, działań podjętych w ich wyniku, w szczególności dotyczących liczby i rodzaju stron internetowych usuniętych przez DUI w wyniku informacji przekazanych przez numery interwencyjne. W miarę możliwości dane te powinny zostać podane do wiadomości publicznej i powinny być przekazane właściwym władzom.

W celu zapewnienia skuteczności Programu numery interwencyjne są wymagane we wszystkich Państwach Członkowskich i państwach kandydujących, w których obecnie jeszcze nie istnieją. Te nowe numery interwencyjne muszą zostać szybko i skutecznie włączone do istniejącej europejskiej sieci numerów interwencyjnych. Należy tworzyć zachęty w celu przyspieszenia procesu zakładania numerów interwencyjnych. Należy wspierać kontakty pomiędzy tą siecią a numerami interwencyjnymi w państwach trzecich (szczególnie w innych krajach europejskich, gdzie sprzeczne z prawem treści są zamieszczane na serwerach i wytwarzane), co pozwoli na rozwój wspólnych metod podejścia oraz przekazywanie know-how i najlepszych praktyk. Zgodnie z ustawodawstwem krajowym oraz tam gdzie jest to wskazane i niezbędne mechanizmy współpracy pomiędzy cywilnymi numerami interwencyjnymi a organami ścigania muszą być usprawnione, z uwzględnieniem, na przykład, opracowania kodeksów postępowania dla takich numerów interwencyjnych. W stosownych przypadkach może być wymagane, aby personel obsługujący numery interwencyjne przeszedł szkolenie prawne i techniczne. Aktywne uczestnictwo numerów interwencyjnych we współpracy w ramach sieci i działań transgranicznych będzie obowiązkowe.

Numery interwencyjne powinny być powiązane z inicjatywami Państw Członkowskich, wspierane na poziomie krajowym i powinny być wydajne finansowo w celu zapewnienia kontynuacji działania poza ramami czasowymi niniejszego Programu. Współfinansowanie jest przeznaczone dla cywilnych numerów interwencyjnych, dlatego też nie będzie ono udzielane numerom interwencyjnym policji. Użytkownicy numerów interwencyjnych zostaną poinformowani o różnicy między działaniami takich numerów a działaniami władz publicznych, a także zostaną poinformowani o istnieniu alternatywnych sposobów zgłaszania treści sprzecznych z prawem.

W celu osiągnięcia maksymalnego wpływu i efektywności przy dostępnym poziomie finansowania, sieć numerów interwencyjnych musi działać tak skutecznie jak jest to możliwe. Najlepszym sposobem osiągnięcia tego celu jest wyznaczenie węzła koordynacyjnego dla każdej sieci, który będzie ułatwiać porozumienie pomiędzy numerami interwencyjnymi co do opracowywania na poziomie europejskim wskazówek, metod pracy i praktyk, które przestrzegają ograniczeń nałożonych przez prawa krajowe właściwe dla poszczególnych numerów interwencyjnych.

Węzeł koordynacyjny będzie:

- promować sieć jako całość, przyczyniając się w ten sposób do jej uwidocznienia na poziomie europejskim i podnosząc świadomość społeczną na jej temat na obszarze Unii Europejskiej, zapewniając, na przykład, jednolitą tożsamość oraz punkt wejścia zapewniający łatwy dostęp do odpowiednich krajowych punktów kontaktowych,

- kontaktować się z właściwymi organami w celu uzupełnienia zasięgu sieci Państwach Członkowskich i krajach kandydujących,
- usprawniać skuteczność działania sieci,
- opracowywać wskazówki dotyczące najlepszych praktyk dla numerów interwencyjnych i dostosowywać je do nowych technologii,
- organizować regularną wymianę informacji i doświadczeń pomiędzy numerami interwencyjnymi,
- zapewniać doradztwo zespołu ekspertów i szkolenia dla nowopowstałych numerów interwencyjnych, szczególnie w krajach kandydujących,
- zapewniać komunikację z numerami interwencyjnymi w państwach trzecich,
- utrzymywać bliskie związki robocze z węzłem koordynującym podnoszenie poziomu świadomości (patrz: pkt 4 poniżej) w celu zapewnienia spójności i efektywności wszystkich działań w ramach Programu i podniesienia społecznej świadomości istnienia numerów interwencyjnych;
- uczestniczyć w Forum Bezpieczniejszy Internet i innych odpowiednich wydarzeniach, koordynując wkład/informacje zwrotne od numerów interwencyjnych.

Węzeł koordynujący będzie monitorować skuteczność numerów interwencyjnych oraz zbierać dokładne i znaczące dane statystyczne na temat ich działania (liczba i rodzaj otrzymanych zgłoszeń, podjęte działania, ich wynik itd.). Dane te powinny być porównywalne pomiędzy Państwami Członkowskimi.

Sieć numerów interwencyjnych powinna zapewniać obsługę i wymianę zgłoszeń dotyczących głównych rodzajów treści sprzecznych z prawem, wykraczających poza obszar pornografii dziecięcej. Zróżnicowane mechanizmy i wiedza mogą być wymagane w celu zajmowania się takimi obszarami jak treści rasistowskie, które mogą angażować inne rodzaje węzłów odpowiedzialnych za różne zagadnienia. W związku z tym, że zasoby finansowe i administracyjne Programu są ograniczone, nie wszystkie takie węzły mogłyby otrzymać finansowanie, które musiałoby koncentrować się na wzmacnianiu roli węzłów koordynacyjnych w tych obszarach.

2. DZIAŁANIE 2: BLOKOWANIE NIECHCIANYCH I SZKODLIWYCH TREŚCI

Poza działaniem mającym na celu zwalczanie treści sprzecznych z prawem u ich źródła, użytkownikom – w przypadku nieletnich, odpowiedzialnym za nich dorosłym – mogą być potrzebne narzędzia techniczne. Dostępność tych narzędzi może być promowana w celu umożliwienia użytkownikom samodzielnego podejmowania decyzji w sprawie sposobów postępowania z niechcianymi i szkodliwymi treściami (upoważnienie użytkownika).

Należy zapewnić dalsze finansowanie w celu zwiększenia ilości dostępnych informacji na temat działania i skuteczności filtrującego oprogramowania i usług, pozwalając użytkownikom na dokonanie świadomego wyboru. Organizacje użytkowników i instytuty naukowo-badawcze mogą być cennymi partnerami w tych działaniach.

Systemy klasyfikacji i znaki jakości, w połączeniu z technologiami filtrującymi, mogą przyczynić się do umożliwienia użytkownikom dokonywania wyboru treści, które chcieliby otrzymywać oraz udostępnić europejskim rodzicom i nauczycielom informacje niezbędne do podejmowania decyzji zgodnie z ich wartościami kulturowymi i językowymi. Biorąc pod uwagę wyniki poprzednich projektów, finansowanie mogłoby zostać udzielone projektom mającym na celu dostosowanie systemów klasyfikacji i znaków jakości, tak aby uwzględniały one konwergencję telekomunikacji, mediów audiowizualnych i technologii informacyjnej oraz inicjatywom regulacji wewnętrznych mającym na celu wspieranie rzetelności samodzielnego oznakowania i usług oceniających poprawność samodzielnego oznakowania. Dalsze działania mogą być także konieczne w celu zachęcenia dostawców treści do udziału w systemach klasyfikacji i ubiegania się o znaki jakości.

Pożądane byłoby podjęcie próby uwzględnienia bezpiecznego korzystania przez dzieci z nowych technologii na etapie ich opracowywania, zamiast prób zajmowania się skutkami tych technologii już po ich opracowaniu. Bezpieczeństwo użytkownika końcowego jest kryterium, które należy wziąć pod uwagę wraz z zagadnieniami technicznymi i rynkowymi. Jednym ze sposobów na osiągnięcie tego celu mogłoby być zachęcanie do wymiany opinii pomiędzy specjalistami do spraw edukacji i wychowania oraz ekspertami technicznymi. Należy jednak wziąć pod uwagę fakt, że nie każdy produkt opracowany dla środowiska sieciowego jest przeznaczony dla dzieci.

Dlatego też Program zapewni finansowanie środków technologicznych, wychodzących naprzeciw potrzebom użytkowników i umożliwiającym im ograniczenie ilości niechcianych i szkodliwych treści, które otrzymują, oraz zarządzanie niechcianą korespondencją, którą otrzymują, w tym:

- oceny efektywności dostępnej technologii filtrującej i przedstawienie tych informacji opinii publicznej w zrozumiałej, prostej formie, ułatwiającej dokonanie porównania,
- ułatwienia i koordynowania wymiany informacji i najlepszych praktyk dotyczących skutecznych sposobów blokowania niechcianych i szkodliwych treści,
- poszerzenia korzystania z systemów klasyfikacji treści i znaków jakości witryn internetowych przez dostawców treści i dostosowania ich w taki sposób by brały pod uwagę dostępność tych samych treści poprzez różne mechanizmy dostarczania (konwergencja),
- jeżeli to konieczne, przyczyniania się do dostępności technologii filtrujących, szczególnie w wersjach językowych niewystarczająco obecnych na rynku. W stosownych przypadkach wykorzystywane technologie powinny zabezpieczać prawo do prywatności zgodnie z dyrektywami 95/46/WE ⁽¹⁾ i 2002/58/WE.

Wspierane będzie wykorzystywanie technologicznych środków zwiększających prywatność. Przedsięwzięcia realizowane w ramach tego działania będą w pełni uwzględniały przepisy decyzji ramowej Rady 2005/222/WSiSW z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie ataków na systemy informatyczne ⁽²⁾.

Wdrożenie tego działania będzie ściśle koordynowane z działaniami promującymi bezpieczniejsze otoczenie (działania w zakresie regulacji wewnętrznych) oraz podnoszenie świadomości (informowanie opinii publicznej o sposobach radzenia sobie z niechcianymi i szkodliwymi treściami).

3. DZIAŁANIE 3: PROMOWANIE BEZPIECZNIEJSZEGO OTOCZENIA

W pełni funkcjonujący system regulacji wewnętrznej stanowi kluczowy element w ograniczaniu przepływu niechcianych, szkodliwych i sprzecznych z prawem treści. Regulacja wewnętrzna obejmuje wiele elementów: konsultacje i odpowiednią reprezentację zainteresowanych stron; kodeksy postępowania; ułatwianie przez organy krajowe współpracy na poziomie wspólnotowym; oraz ocena ram regulacji wewnętrznej na poziomie krajowym ⁽³⁾. Istnieje ciągła potrzeba prowadzenia przez Wspólnotę prac w tym obszarze w celu zachęcenia europejskiego przemysłu internetowego i nowych technologii sieciowych do stosowania kodeksów postępowania.

Forum Bezpieczniejszy Internet, które rozpoczęło działanie w 2004 r. w ramach planu działań Bezpieczniejszy Internet, będzie stanowiło forum dyskusyjne, w którym uczestniczyć będą przedstawiciele przemysłu, organów ścigania, decydentów oraz organizacje użytkowników (np.: organizacje rodziców i nauczycieli, grupy ochrony dzieci, organy ochrony konsumentów oraz organizacje ochrony praw obywatelskich i praw autorskich do treści cyfrowych). Stanowi ono będzie platformę wymiany doświadczeń pomiędzy krajowymi organami regulacyjnymi lub krajowymi organami zajmującymi się regulacją wewnętrzną oraz okazję do omówienia sposobów, w jakie przemysł może się przyczynić do walki z treściami sprzecznymi z prawem.

Forum Bezpieczniejszy Internet będzie stanowiło centralny punkt dla prowadzenia dyskusji na poziomie ekspertów i platformę do osiągnięcia porozumienia, sformułowania wniosków, zaleceń, wskazówek itd., adresowanych do odpowiednich krajowych i europejskich kanałów.

Forum Bezpieczniejszy Internet będzie łączyć wszystkie działania, ułatwiać dyskusje i stymulować działania istotne z punktu widzenia sprzecznych z prawem, niechcianych i szkodliwych treści. Zbierające się na posiedzeniach plenarnych oraz, jeżeli to konieczne, w przypadku konkretnych zagadnień, w ramach grup roboczych o jasno wyznaczonych celach i terminach, Forum będzie stanowiło miejsce spotkań dla przedstawicieli różnych dziedzin, w tym agencji i programów rządowych, organów normalizacyjnych, przemysłu, służb w ramach Komisji oraz organizacji użytkowników (np.: organizacji rodziców i nauczycieli, grup ochrony dzieci, organów ochrony konsumentów oraz organizacji ochrony praw obywatelskich oraz praw autorskich do treści cyfrowych). Forum będzie dawać możliwość wymiany poglądów, informacji i doświadczeń osobom aktywnym na poziomie krajowym i europejskim, szczególnie tym zaangażowanym w programy i inicjatywy Państw Członkowskich. W odpowiednich przypadkach Forum Bezpieczniejszy Internet powinno dokonywać wymiany informacji i współpracować z właściwymi organizacjami aktywnymi w powiązanych dziedzinach, takich jak bezpieczeństwo sieci i informacji.

⁽¹⁾ Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.U. L 281 z 23.11.1995, str. 31). Dyrektywa zmieniona rozporządzeniem (WE) nr 1882/2003 (Dz.U. L 284 z 31.10.2003, str. 1).

⁽²⁾ Dz.U. L 69 z 16.3.2005, str. 67.

⁽³⁾ Patrz: wskazówki dotyczące realizacji na poziomie krajowym ram regulacji wewnętrznej mających na celu ochronę nieletnich i godności ludzkiej w branży sieciowych usług audiowizualnych i informacyjnych w zaleceniu 98/560/WE.

Szczególnymi celami Forum Bezpieczniejszy Internet będą:

- 1) stymulowanie współpracy pomiędzy właściwymi strukturami w Państwach Członkowskich i rozwijanie kontaktów z organami regulacji wewnętrznej poza Europą;
- 2) stymulowanie porozumienia i wewnętrznych regulacji w sprawach takich jak klasyfikacja jakości stron internetowych, klasyfikacja treści przekazywanych przez media, techniki klasyfikacji i filtrowania, obejmując nimi nowe rodzaje treści, takie jak gry w sieci i nowe formy dostępu, takie jak telefony komórkowe;
- 3) zachęcanie dostawców usług do sporządzania kodeksów postępowania dotyczących kwestii takich jak stosowanie procedur odnotowania i zapisania w sposób przejrzysty i skrupulatny oraz informowanie użytkowników o bezpieczniejszym korzystaniu z Internetu oraz o istnieniu numerów interwencyjnych służących zgłaszaniu treści sprzecznych z prawem;
- 4) promowanie badań dotyczących skuteczności projektów klasyfikacji i technologii filtrujących. Organizacje użytkowników i instytuty naukowo-badawcze mogą być cennymi partnerami w tych działaniach.

Rezultaty i wyniki trwających i zakończonych projektów współfinansowanych przez Program zostaną uwzględnione w procesie. Poprzez zapewnienie otwartej platformy, Forum pomoże w podniesieniu poziomu świadomości i przyciągnie zaangażowanie krajów kandydujących i innych państw trzecich, zapewniając międzynarodową arenę do zajęcia się globalnym problemem. Dlatego też zapewni ono, że kluczowe stowarzyszenia, takie jak organizacje użytkowników (np.: organizacje rodziców i nauczycieli, grupy ochrony dzieci, organy ochrony konsumentów oraz organizacje ochrony praw obywatelskich i praw autorskich do treści cyfrowych), przemysł i organy publiczne są świadome, konsultowane w sprawie oraz wnoszą wkład w inicjatywy bezpieczniejszego korzystania w ramach Wspólnoty i na arenie międzynarodowej.

Uczestnictwo w Forum Bezpieczniejszy Internet będzie otwarte dla zainteresowanych stron spoza Wspólnoty i krajów kandydujących. Współpraca międzynarodowa będzie wzmocniona dzięki działaniom okrągłego stołu związanego z Forum, w celu zapewnienia regularnego dialogu na temat najlepszych praktyk, kodeksów postępowania, regulacji wewnętrznych i klasyfikacji jakości. Komisja zapewni pełne wykorzystanie możliwości synergii z powiązanymi forami i podobnymi inicjatywami.

Zaproszenie do składania ofert może zostać zorganizowane w celu zapewnienia sekretariatu, który będzie wspierać Forum Bezpieczniejszy Internet, w tym pracę ekspertów z poszczególnych dziedzin, którzy będą proponować tematy badań, przygotowywać dokumenty robocze, ułatwiać dyskusje i zapisywać wnioski.

Inny rodzaj działalności, która może korzystać ze wsparcia finansowego na poziomie wspólnotowym, może obejmować, na przykład, projekty regulacji wewnętrznych mające na celu stworzenie transgranicznych kodeksów postępowania. Doradztwo i wsparcie może być zapewnione w celu umożliwienia współpracy na poziomie wspólnotowym poprzez utworzenie sieci odpowiednich organów w Państwach Członkowskich i krajach kandydujących oraz poprzez systematyczne przeprowadzanie przeglądów i składanie sprawozdań na temat odnośnych zagadnień prawnych i wykonawczych, w celu ułatwienia opracowania metod oceny i certyfikacji systemów regulacji wewnętrznej, w celu zapewnienia praktycznego wsparcia krajom chcącym utworzyć organy regulacji wewnętrznej oraz poszerzyć kontakty z organami regulacji wewnętrznej spoza Europy.

4. DZIAŁANIE 4: PODNOSZENIE POZIOMU ŚWIADOMOŚCI

Działania skierowane na podnoszenie poziomu świadomości powinny obejmować wiele kategorii treści sprzecznych z prawem, niechcianych i szkodliwych (w tym np.: treści uważane za nieodpowiednie dla dzieci oraz treści rasistowskie i ksenofobiczne), a w stosownych przypadkach działania te powinny uwzględniać kwestie związane z ochroną konsumentów, ochroną danych oraz bezpieczeństwem informacji i sieci (wirusy/niechciana korespondencja). Powinny one być skierowane na treści przesyłane za pośrednictwem światowej sieci internetowej (World Wide Web), jak również na nowe formy interaktywnej informacji i komunikacji, które powstały w wyniku szybkiego rozprzestrzeniania się Internetu i telefonii komórkowej (np.: usługi typu każdy z każdym (p2p), szerokopasmowa transmisja wideo, komunikatory internetowe, czaty itd.).

Komisja będzie kontynuować działania w celu promowania wydajnych finansowo sposobów dystrybucji informacji do dużej liczby użytkowników, szczególnie poprzez wykorzystanie organizacji propagujących informacje oraz elektronicznych kanałów rozprzestrzeniania informacji w celu dotarcia do zamierzonych grup docelowych. Komisja mogłaby w szczególności rozważyć wykorzystanie środków masowego przekazu oraz dystrybucję materiałów informacyjnych w szkołach i kawiarniach Internetowych.

Program zapewni wsparcie odpowiednim organom, które zostaną wybrane w drodze otwartego zaproszenia do składania wniosków dotyczących działania w charakterze węzłów odpowiedzialnych za podnoszenie świadomości w każdym Państwie Członkowskim i kraju kandydującym, i które przeprowadzą działania i programy uświadamiające w ścisłej współpracy ze wszystkimi odpowiednimi podmiotami na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Europejska wartość dodana zostanie zapewniona przez węzeł koordynacyjny, który będzie blisko współdziałał z innymi węzłami w celu zapewnienia wymiany najlepszych praktyk.

Organy, które będą chciały działać jako węzły odpowiedzialne za podnoszenie poziomu świadomości, będą zobowiązane wykazać, że posiadają silne wsparcie władz krajowych. Powinny one posiadać wyraźny mandat, aby mogły kształcić opinię publiczną w zakresie bezpieczniejszego korzystania z Internetu i nowych technologii sieciowych lub umiejętności związanych z korzystaniem z narzędzi informatycznych, jak również muszą posiadać niezbędne środki finansowe służące realizacji tego mandatu.

Węzły odpowiedzialne za podnoszenie poziomu świadomości będą zobowiązane do:

- opracowywania spójnej, dynamicznej i skierowanej na określone grupy odbiorców kampanii społecznej z wykorzystaniem najbardziej odpowiednich mediów, z uwzględnieniem najlepszych praktyk i doświadczeń zebranych w innych krajach,
- zbudowania i podtrzymywania stosunków partnerskich (formalnych lub nieformalnych) z głównymi zainteresowanymi stronami (agencjami rządowymi, prasą i grupami mediów, stowarzyszeniami DUL, organizacjami użytkowników, instytucjami edukacyjnymi) oraz działań w kraju związanych z bezpieczniejszym korzystaniem z Internetu i nowych technologii sieciowych,
- promowania dialogu i wymiany informacji, szczególnie pomiędzy interesariuszami w dziedzinie edukacji i technologii,
- w stosownych przypadkach współpracy w obszarach związanych z niniejszym Programem, takich jak szeroko rozumiana dziedzina środków przekazu i umiejętności korzystania z narzędzi informatycznych lub ochrona konsumentów,
- informowania użytkowników o europejskim oprogramowaniu i usługach filtrujących, jak również o numerach interwencyjnych i systemach regulacji wewnętrznej,
- aktywnej współpracy z innymi węzłami krajowymi w sieci europejskiej poprzez wymianę informacji na temat najlepszych praktyk, uczestnictwo w spotkaniach oraz opracowywanie i realizację europejskiego podejścia, dostosowanego w miarę konieczności do krajowych preferencji językowych i kulturowych,
- zapewnienia zespołu ekspertów i wsparcia technicznego dla uruchomienia węzłów odpowiedzialnych za podnoszenie świadomości (nowe węzły mogłyby być „adoptowane” przez bardziej doświadczone węzły).

W celu zapewnienia najwyższego poziomu współpracy i efektywności węzeł koordynacyjny zostanie ustanowiony w celu zapewnienia wsparcia logistycznego i w zakresie infrastruktury innym węzłom w każdym Państwie Członkowskim, zapewniając ich widoczność na poziomie europejskim, dobrą komunikację i wymianę doświadczeń, tak aby zdobyte doświadczenia mogły być stale wykorzystywane (na przykład, poprzez dostosowywanie materiałów wykorzystywanych do podnoszenia poziomu świadomości).

Węzeł koordynacyjny powinien:

- zapewniać efektywną komunikację oraz zapewnić wymianę informacji i najlepszych praktyk w ramach sieci,
- prowadzić szkolenia na temat bezpieczniejszego korzystania z Internetu i nowych technologii sieciowych dla personelu węzłów odpowiedzialnych za podnoszenie poziomu świadomości (szkolenia dla szkoleniowców),
- zapewniać wsparcie techniczne krajom kandydującym chcącym prowadzić działania uświadamiające,
- koordynować zapewnienie wsparcia technicznego i eksperckiego przez węzły odpowiedzialne za podnoszenie poziomu świadomości dla nowoutworzonych węzłów,
- proponować wskaźniki i zarządzać zbieraniem, analizą i wymianą informacji statystycznych na temat działań uświadamiających w celu dokonania oceny ich wpływu,

- zapewniać infrastrukturę dla jednej, wszechstronnej, transnarodowej skarbnicy (portalu internetowego) istotnych informacji oraz zasobów badawczych i uświadamiających zawierających treści dostosowane do warunków lokalnych (lub lokalne podwitryny, w stosownych przypadkach), które mogą zawierać wycinki prasowe, artykuły, miesięczne biuletyny w wielu językach, oraz zapewnić uwidocznienie działalności Forum Bezpieczniejszy Internet,
- nawiązywać kontakty z organizacjami prowadzącymi działania uświadamiające poza Europą,
- uczestniczyć w Forum Bezpieczniejszy Internet i innych odpowiednich wydarzeniach, koordynując wkład/informacje zwrotne od sieci odpowiedzialnej za podnoszenie poziomu świadomości.

Prowadzone będą również badania na porównywalnej podstawie mające na celu ustalenie, w jaki sposób poszczególne osoby, szczególnie dzieci, korzystają z nowych technologii sieciowych. Dalsze działania na poziomie wspólnotowym mogą obejmować, na przykład, wsparcie dla określonych, przyjaznych dzieciom usług internetowych lub nagrody za najlepsze działania uświadamiające w danym roku.

ZAŁĄCZNIK II

ORIENTACYJNY PODZIAŁ WYDATKÓW

1)	Zwalczanie treści sprzecznych z prawem	25–30 %
2)	Blokowanie niechcianych i szkodliwych treści	10–17 %
3)	Promowanie bezpieczniejszego otoczenia	8–12 %
4)	Podnoszenie poziomu świadomości	47–51 %

ZAŁĄCZNIK III

ŚRODKI NA REALIZACJĘ PROGRAMU

1. Komisja realizuje Program zgodnie z treścią techniczną określoną w załączniku I.
2. Program będzie realizowany poprzez pośrednie działanie obejmujące:
 - a) działania z podziałem kosztów:
 - i) projekty pilotażowe i działania związane z najlepszymi praktykami. Projekty *ad hoc* w obszarach związanych z Programem, w tym projekty przedstawiające najlepsze praktyki lub obejmujące innowacyjne sposoby wykorzystania istniejących technologii;
 - ii) sieci: sieci łączące różnorodnych interesariuszy w celu zapewnienia działania na terytorium Unii Europejskiej oraz ułatwienia koordynacji i przekazywania wiedzy. Mogą one być połączone z działaniami związanymi z najlepszymi praktykami;
 - iii) stosowane badania obejmujące Europę, prowadzone na porównywalnej podstawie, mające na celu ustalenie, w jaki sposób poszczególne osoby, szczególnie dzieci, korzystają z nowych technologii sieciowych;

Finansowanie Wspólnoty zwyczajowo nie przekroczy 50 % kosztu projektu. Organy sektora publicznego mogą otrzymać zwrot kosztów w wysokości 100 % kosztów dodatkowych;

- b) środki towarzyszące:

Następujące środki towarzyszące przyczyniają się do realizacji Programu lub przygotowywania przyszłych działań:

- i) analiza porównawcza (benchmarking) i badania opinii w celu uzyskania rzetelnych danych na temat bezpieczniejszego korzystania z Internetu i nowych technologii sieciowych dla wszystkich Państw Członkowskich zebranych z zastosowaniem porównywalnej metodologii;
- ii) ocena techniczna technologii, takich jak filtrowanie, mających na celu promowanie bezpieczniejszego korzystania z Internetu i nowych technologii sieciowych. Ocena będzie brać także pod uwagę, czy technologie te zwiększają prywatność;
- iii) badania mające na celu wspieranie Programu i jego działań, w tym regulacji wewnętrznych i prac Forum Bezpieczniejszy Internet lub przygotowanie przyszłych działań;
- iv) konkursy z nagrodami dla najlepszych praktyk;
- v) wymiana informacji, konferencje, seminaria, warsztaty lub inne spotkania oraz zarządzanie połączonymi działaniami;
- vi) działania związane z rozpowszechnianiem, informowaniem i komunikowaniem.

Wyłączone są środki służące wprowadzeniu na rynek produktów, metod lub usług, działaniom marketingowym i promującym sprzedaż.

3. Wybór działań z podziałem kosztów będzie oparty na zaproszeniach do składania wniosków opublikowanych na stronach internetowych Komisji zgodnie z obowiązującymi przepisami finansowymi.
 4. Wnioski o wsparcie wspólnotowe powinny zawierać, w stosownych przypadkach, plan finansowy wyszczególniający wszystkie składniki finansowania projektów, w tym wsparcie finansowe, o które wnosi się do Wspólnoty, oraz wszelkie inne wnioski o przyznanie wsparcia lub przyznane wsparcie z innych źródeł.
 5. Środki towarzyszące będą wprowadzone poprzez zaproszenia do składania ofert zgodnie z obowiązującymi przepisami finansowymi.
-

DYREKTYWA 2005/14/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**z dnia 11 maja 2005 r.****zmieniająca dyrektywy Rady 72/166/EWG, 84/5/EWG, 88/357/EWG i 90/232/EWG oraz dyrektywę 2000/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 47 ust. 2 zdanie pierwsze i trzecie, art. 55 oraz art. 95 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽²⁾,

stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Ubezpieczenie w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych (ubezpieczenie komunikacyjne) ma dla europejskich obywateli, zarówno ubezpieczonych, jak i poszkodowanych w wypadkach, szczególne znaczenie. Budzi ono również duże zainteresowanie zakładów ubezpieczeń, ponieważ stanowi znaczącą część wspólnotowego rynku ubezpieczeń niebędących ubezpieczeniami na życie. Ubezpieczenie komunikacyjne ma również wpływ na swobodny przepływ osób i pojazdów. Głównym celem działania Wspólnoty w dziedzinie usług finansowych powinno być zatem wzmocnienie i skonsolidowanie jednolitego rynku ubezpieczeń w zakresie ubezpieczeń komunikacyjnych.

- (2) Znaczący postęp w tym kierunku został już osiągnięty poprzez dyrektywę Rady 72/166/EWG z dnia 24 kwietnia 1972 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych i egzekwowania obowiązku ubezpieczania od takiej odpowiedzialności ⁽⁴⁾, drugą dyrektywę Rady 84/5/EWG z dnia 30 grudnia 1983 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów silnikowych ⁽⁵⁾, trzecią dyrektywę Rady 90/232/EWG z dnia 14 maja 1990 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych ⁽⁶⁾ oraz dyrektywę 2000/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 maja 2000 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych (czwarta dyrektywa w sprawie ubezpieczeń komunikacyjnych) ⁽⁷⁾.

- (3) Wspólnotowy system ubezpieczeń komunikacyjnych musi zostać unowocześniony i ulepszony. Taka potrzeba została potwierdzona w drodze konsultacji prowadzonych z przemysłem, konsumentami i stowarzyszeniami poszkodowanych.

- (4) W celu wyłączenia możliwości wszelkich błędnych interpretacji przepisów dyrektywy 72/166/EWG oraz ułatwienia objęcia ochroną ubezpieczeniową pojazdów z tymczasowymi tablicami rejestracyjnymi, definicja terytorium, na którym pojazd ma zwykle miejsce postoju powinna odnosić się do terytorium państwa, którego tablicę rejestracyjną posiada pojazd, bez względu na to, czy jest to tablica stała czy tymczasowa.

- (5) Zgodnie z dyrektywą 72/166/EWG przyjmuje się, że pojazdy posiadające fałszywe bądź nielegalne tablice mają zwykle miejsce postoju na terytorium Państwa Członkowskiego, które wydało oryginalne tablice. Zasada ta często oznacza, że krajowe biura ubezpieczeniowe są zobowiązane do podejmowania działań związanych ze skutkami ekonomicznymi wypadków, które nie mają żadnego

⁽¹⁾ Dz.U. C 227 E z 24.9.2002, str. 387.

⁽²⁾ Dz.U. C 95 z 23.4.2003, str. 45.

⁽³⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 22 października 2003 r. (Dz.U. C 82 E z 1.4.2004, str. 297), wspólne stanowisko Rady z dnia 26 kwietnia 2004 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 12 stycznia 2005 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym). Decyzja Rady z dnia 18 kwietnia 2005 r.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 103 z 2.5.1972, str. 1. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 84/5/EWG (Dz.U. L 8 z 11.1.1984, str. 17).

⁽⁵⁾ Dz.U. L 8 z 11.1.1984, str. 17. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 90/232/EWG (Dz.U. L 129 z 19.5.1990, str. 33).

⁽⁶⁾ Dz.U. L 129 z 19.5.1990, str. 33.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 181 z 20.7.2000, str. 65.

związku z Państwem Członkowskim, w którym biura te mają siedziby. Bez zmieniania ogólnego kryterium, zgodnie z którym tablice rejestracyjne określają terytorium, na którym pojazd ma zwykle miejsce postoju, należy wprowadzić szczególną zasadę dla wypadków spowodowanych przez pojazdy bez tablicy rejestracyjnej lub pojazdy posiadające tablicę rejestracyjną, która nie jest przypisana albo już nie jest przypisana do tego pojazdu. W takim przypadku i w wyłącznym celu likwidacji szkody, za terytorium, na którym pojazd ma zwykle miejsce postoju, uznaje się terytorium, na którym miał miejsce wypadek.

(6) W celu ułatwienia interpretacji i stosowania terminu „kontrolę punktową” w dyrektywie 72/166/EWG, odpowiedni przepis należy wyjaśnić. Zakaz prowadzenia systematycznych kontroli ubezpieczeń komunikacyjnych powinien stosować się do pojazdów, które mają zwykle miejsce postoju na terytorium innego Państwa Członkowskiego, jak również do pojazdów, które mają zwykle miejsce postoju na terytorium państwa trzeciego, ale wjeżdżają z terytorium innego Państwa Członkowskiego. Dozwolone mogą być tylko niesystematyczne, niedyskryminacyjne kontrole, dokonywane w ramach kontroli, której wyłącznym celem nie jest kontrola ubezpieczenia.

(7) Artykuł 4 lit. a) dyrektywy 72/166/EWG pozwala Państwu Członkowskiemu odstąpić od ogólnego obowiązku ubezpieczenia w stosunku do pojazdów należących do niektórych osób fizycznych lub prawnych, publicznych lub prywatnych. Dla wypadków spowodowanych przez takie pojazdy, Państwo Członkowskie stosujące taką derogację musi wyznaczyć urząd lub organ właściwy do wypłaty odszkodowania za szkody poniesione przez poszkodowanych w wypadkach spowodowanych w innym Państwie Członkowskim. W celu zapewnienia, aby odpowiednie odszkodowanie zostało wypłacone nie tylko poszkodowanym w wypadkach spowodowanych przez takie pojazdy za granicą, ale również poszkodowanym w wypadkach mających miejsce w Państwie Członkowskim, w którym pojazd ma zwykle miejsce postoju, niezależnie od tego, czy zamieszkują oni na jego terytorium, należy zmienić powyższy artykuł. Ponadto, Państwa Członkowskie zapewnią, aby wykaz osób zwolnionych z obowiązkowego ubezpieczenia oraz urzędów lub organów odpowiedzialnych za wypłatę odszkodowań poszkodowanym w wypadkach spowodowanych przez takie pojazdy został przekazany Komisji do publikacji.

(8) Artykuł 4 lit. b) dyrektywy 72/166/EWG pozwala Państwu Członkowskiemu odstąpić od ogólnego obowiązku ubezpieczenia w stosunku do niektórych rodzajów pojazdów lub niektórych pojazdów posiadających specjalne tablice. W takim przypadku inne Państwa Członkowskie mają prawo wymagać przy wjeździe na ich terytorium okazania ważnej zielonej karty lub umowy ubezpieczenia granicznego w celu zapewnienia wypłaty odszkodowania poszkodowanym w wypadkach, które mogą zostać spowodowane przez te pojazdy na terytorium tych państw. Ponieważ jednak zniesienie kontroli granicznych wewnątrz Wspólnoty nie pozwala na skontrolowanie,

czy pojazdy przekraczające granicę są objęte ubezpieczeniem, nie można dłużej gwarantować odszkodowań dla poszkodowanych w wypadkach spowodowanych za granicą. Ponadto, należy zapewnić przyznanie odpowiedniego odszkodowania nie tylko poszkodowanym w wypadkach spowodowanych przez te pojazdy za granicą, ale również w Państwie Członkowskim, w którym pojazd ma zwykle miejsce postoju. W tym celu Państwa Członkowskie powinny traktować poszkodowanych w wypadkach spowodowanych przez te pojazdy w takim samym sposób, jak poszkodowanych w wypadkach spowodowanych przez nieubezpieczone pojazdy. W istocie, zgodnie z dyrektywą 84/5/EWG poszkodowanym w wypadkach spowodowanych przez nieubezpieczone pojazdy odszkodowanie powinien wypłacić organ odszkodowawczy Państwa Członkowskiego, w którym miał miejsce wypadek. W przypadku wypłaty dokonanej na rzecz poszkodowanych w wypadkach spowodowanych przez pojazdy podlegające powyższej derogacji, organowi odszkodowawczemu powinno przysługiwać roszczenie wobec organu Państwa Członkowskiego, w którym pojazd ma zwykle miejsce postoju. Po pięciu latach od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy, Komisja powinna, o ile zajdzie taka potrzeba, uwzględniając doświadczenia związane z wdrażaniem i stosowaniem tej derogacji, przedstawić propozycje jej zastąpienia lub uchylenia. Ponadto, odpowiedni przepis dyrektywy 2000/26/WE powinien zostać skreślony.

(9) W celu sprecyzowania zakresu zastosowania dyrektyw dotyczących ubezpieczenia komunikacyjnego zgodnie z art. 299 Traktatu, należy skreślić odniesienie do pozaeuropejskich terytoriów Państw Członkowskich w art. 6 i 7 ust. 1 dyrektywy 72/166/EWG.

(10) Obowiązek Państw Członkowskich zagwarantowania ochrony ubezpieczeniowej przynajmniej w zakresie pewnych kwot minimalnych stanowi istotny element zapewnienia ochrony poszkodowanych. Kwoty minimalne określone w dyrektywie 84/5/EWG powinny zostać nie tylko uaktualnione w celu uwzględnienia inflacji, ale także realnie podwyższone w celu zwiększenia ochrony poszkodowanych. Minimalna suma gwarancyjna za szkody na osobie powinna zostać obliczona w taki sposób, aby stanowiła pełne i sprawiedliwe odszkodowanie dla wszystkich poszkodowanych, którzy odnieśli bardzo ciężkie obrażenia, biorąc równocześnie pod uwagę niską częstotliwość wypadków, w których uczestniczy kilku poszkodowanych oraz niewielką liczbę wypadków, w których kilku poszkodowanych odnosi bardzo poważne obrażenia podczas tego samego zdarzenia. Minimalna suma gwarancyjna wynosząca 1 000 000 EUR na jedną ofiarę lub 5 000 000 EUR na jedno zdarzenie szkodowe, bez względu na liczbę poszkodowanych, jest kwotą rozsądną i odpowiednią. W celu ułatwienia wprowadzenia tych kwot minimalnych powinno się ustanowić pięcioletni okres przejściowy, licząc od upływu terminu do wykonania niniejszej dyrektywy. W ciągu trzydziestu miesięcy od upływu terminu do wykonania niniejszej dyrektywy Państwa Członkowskie powinny zwiększyć sumy gwarancyjne do co najmniej połowy powyższych kwot.

- (11) W celu zapewnienia, aby minimalna suma gwarancyjna nie straciła z czasem na wartości, powinno się wprowadzić okresową klauzulę rewizyjną, stosując jako punkt odniesienia Europejski Wskaźnik Cen Konsumpcyjnych (EICP) publikowany przez Eurostat, jak stanowi rozporządzenie Rady (WE) nr 2494/95 z dnia 23 października 1995 r. dotyczące zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych ⁽¹⁾. Należy ustanowić przepisy proceduralne regulujące taką rewizję.
- (12) Dyrektywa 84/5/EWG, która w trosce o zapobieganie oszustwom pozwala Państwom Członkowskim ograniczyć lub wyłączyć wypłaty dokonywane przez organ odszkodowawczy w przypadku szkód majątkowych wyrządzonych przez nieustalony pojazd, może w niektórych przypadkach utrudnić uzyskanie zasadnego odszkodowania przez poszkodowanych. Możliwość ograniczenia lub wyłączenia odszkodowania na podstawie tego, że pojazd nie został ustalony, nie powinna mieć zastosowania tam, gdzie organ wypłacił odszkodowanie za znaczącą szkodę na osobie poszkodowanemu w tym samym wypadku, w którym zostały spowodowane szkody majątkowe. Państwa Członkowskie mogą postanowić o wprowadzeniu fransyzy do wysokości określonej w powyższej dyrektywie, stosowanej w odniesieniu do poszkodowanych ponoszących szkody majątkowe. Warunki, w których szkodę na osobie uznaje się za znaczącą powinny zostać określone przez krajowe przepisy ustawowe lub administracyjne Państwa Członkowskiego, w którym miał miejsce wypadek. Przy określaniu tych warunków Państwo Członkowskie uwzględnia między innymi to, czy szkoda na osobie wymagała opieki szpitalnej.
- (13) W chwili obecnej przepis zawarty w dyrektywie 84/5/EWG pozwala Państwom Członkowskim na zezwolenie, do określonego pułapu, na wprowadzenie fransyzy, do wysokości której poszkodowany byłby odpowiedzialny w przypadku szkód majątkowych spowodowanych przez nieubezpieczony pojazd. Taka możliwość w sposób nieuzasadniony ogranicza ochronę poszkodowanych i powoduje dyskryminację w porównaniu z poszkodowanymi w innych wypadkach. Dlatego też nie powinna ona mieć dłużej zastosowania.
- (14) Druga dyrektywa Rady 88/357/EWG z dnia 22 czerwca 1988 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do ubezpieczeń bezpośrednich innych niż ubezpieczenia na życie i ustanowienia przepisów ułatwiających skuteczne korzystanie ze swobody świadczenia usług ⁽²⁾ powinna zostać zmieniona, tak aby oddziały zakładów ubezpieczeń mogły stać się przedstawicielami w zakresie działalności w ubezpieczeniach komunikacyjnych, jak to już się stało w zakresie usług ubezpieczeniowych innych niż ubezpieczenia komunikacyjne.
- (15) Główną zasługą istniejącego ustawodawstwa jest objęcie ochroną ubezpieczeniową każdego pasażera pojazdu. Ten cel byłby zagrożony, gdyby ustawodawstwo krajowe lub jakiegokolwiek postanowienia umowne zawarte w umowie ubezpieczenia wyłączały pasażerów z ochrony ubezpieczeniowej dlatego, że wiedzieli lub powinni byli wiedzieć, że kierowca pojazdu w czasie wypadku znajdował się pod wpływem alkoholu lub innego środka odurzającego. Pasażer zazwyczaj nie ma możliwości dokonania właściwej oceny stopnia odurzenia kierowcy. Cel, jakim jest zniechęcenie do prowadzenia pojazdu pod wpływem środków odurzających, nie zostanie osiągnięty przez ograniczenie ochrony ubezpieczeniowej pasażerów poszkodowanych w wypadkach drogowych. Objęcie takich pasażerów obowiązkowym ubezpieczeniem komunikacyjnym pojazdu nie przesądza o odpowiedzialności, jaką mogą ponieść na mocy obowiązującego ustawodawstwa krajowego, ani o wysokości odszkodowania przyznanego w konkretnym wypadku drogowym.
- (16) Szkody na osobie oraz szkody majątkowe wyrządzone pieszym, rowerzystom i innym niezmotoryzowanym użytkownikom dróg, którzy są zazwyczaj najsłabszą stroną w wypadku, powinny być objęte obowiązkowym ubezpieczeniem pojazdu, który brał udział w wypadku, jeżeli mają oni prawo do odszkodowania zgodnie z krajowym prawem cywilnym. Przepis ten nie przesądza o odpowiedzialności cywilnej ani o wysokości odszkodowania przysługującego na podstawie przepisów krajowych za szkody spowodowane w konkretnym wypadku drogowym.
- (17) Niektóre zakłady ubezpieczeń zawierają w polisach ubezpieczeniowych klauzule, zgodnie z którymi umowa zostanie unieważniona, jeśli pojazd pozostaje poza Państwem Członkowskim, w którym jest zarejestrowany, dłużej niż przez określony czas. Taka praktyka stoi w sprzeczności z zasadą określoną w dyrektywie 90/232/EWG, zgodnie z którą obowiązkowe ubezpieczenie komunikacyjne powinno obejmować za tę samą składkę całe terytorium Wspólnoty. Dlatego też należy postanowić, że ochrona ubezpieczeniowa pozostanie ważna przez cały okres obowiązywania umowy, bez względu na to, czy pojazd pozostaje w innym Państwie Członkowskim przez pewien czas, bez uszczerbku dla obowiązku rejestracji pojazdów wynikającego z krajowego ustawodawstwa Państw Członkowskich.
- (18) Należy podjąć kroki zmierzające do ułatwienia objęcia ochroną ubezpieczeniową pojazdów importowanych z jednego Państwa Członkowskiego do innego, nawet jeżeli pojazd nie jest jeszcze zarejestrowany w Państwie Członkowskim przeznaczenia. Należy umożliwić czasowe odstąpienie od ogólnej zasady określającej Państwo Członkowskie umiejscowienia ryzyka. Przez okres trzydziestu dni od daty dostarczenia, udostępnienia lub wysłania pojazdu do nabywcy za Państwo Członkowskie przeznaczenia powinno się uważać Państwo Członkowskie umiejscowienia ryzyka.

⁽¹⁾ Dz.U. L 257 z 27.10.1995, str. 1. Rozporządzenie zmienione rozporządzeniem (WE) nr 1882/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 284 z 31.10.2003, str. 1).

⁽²⁾ Dz.U. L 172 z 4.7.1988, str. 1. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2000/26/WE.

- (19) Osoba, która zamierza zawrzeć nową umowę ubezpieczenia komunikacyjnego z innym ubezpieczycielem powinna mieć możliwość wykazania bezszkodowej jazdy oraz przedstawienia historii likwidacji szkód w okresie poprzedniej umowy. Ubezpieczony powinien mieć prawo do wystąpienia w dowolnym czasie z wnioskiem o wydanie oświadczenia o roszczeniach lub braku roszczeń dotyczących pojazdu lub pojazdów objętych umową ubezpieczenia w okresie co najmniej pięciu ostatnich lat trwania stosunku umownego. Zakład ubezpieczeń lub każdy organ, który może zostać wyznaczony przez Państwo Członkowskie do zawierania obowiązkowych ubezpieczeń lub do wystawiania takich oświadczeń powinien wydać ubezpieczonemu takie oświadczenie w ciągu piętnastu dni od złożenia wniosku.
- (20) W celu zapewnienia odpowiedniej ochrony poszkodowanych w wypadkach drogowych Państwa Członkowskie nie powinny zezwalać zakładom ubezpieczeń na powoływanie się wobec pokrzywdzonych na franszyzę.
- (21) Prawo powołania się na umowę ubezpieczenia i wystąpienia z roszczeniem bezpośrednio wobec zakładu ubezpieczeń ma wielkie znaczenie dla ochrony poszkodowanych w wypadkach drogowych. Dyrektywa 2000/26/WE już daje poszkodowanym w wypadkach mających miejsce w Państwach Członkowskich innych niż Państwo Członkowskie zamieszkania poszkodowanego, spowodowanych ruchem pojazdów ubezpieczonych i mających zwykłe miejsce postoju w Państwie Członkowskim, bezpośrednie prawo do pozwania zakładu ubezpieczeń chroniącego sprawcę wypadku w zakresie odpowiedzialności cywilnej. W celu ułatwienia skutecznej i szybkiej likwidacji szkody oraz uniknięcia w takim stopniu, w jakim to możliwe, kosztownych postępowań sądowych, prawo to powinno zostać rozszerzone na poszkodowanych we wszystkich wypadkach drogowych.
- (22) W celu wzmocnienia ochrony poszkodowanych w wypadkach drogowych, należy rozszerzyć procedurę „uzasadnionej oferty” określoną w dyrektywie 2000/26/WE na wszystkie wypadki drogowe. Ta sama procedura powinna mieć również odpowiednio zastosowanie, jeżeli zaspokojenie roszczeń związanych z wypadkiem odbywa się poprzez system krajowych biur ubezpieczeniowych, o których mowa w dyrektywie 72/166/EWG.
- (23) W celu ułatwienia poszkodowanym dochodzenia odszkodowania, centra informacyjne ustanowione zgodnie z dyrektywą 2000/26/WE nie powinny ograniczać się do udzielania informacji dotyczących wypadków objętych tą dyrektywą, ale powinny być również w stanie udzielać tego samego rodzaju informacji w odniesieniu do każdego wypadku drogowego.
- (24) Zgodnie z art. 11 ust. 2 w związku z art. 9 ust. 1 lit. b) rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych ⁽¹⁾ poszkodowany może wytoczyć powództwo przeciwko ubezpieczycielowi w zakresie odpowiedzialności cywilnej w Państwie Członkowskim, w którym ma on miejsce zamieszkania.
- (25) Ponieważ dyrektywa 2000/26/WE została przyjęta przed przyjęciem rozporządzenia (WE) nr 44/2001, które w odniesieniu do kilku Państw Członkowskich zastąpiło Konwencję brukselską z dnia 27 września 1968 r. w tej samej sprawie, odniesienie do tej Konwencji w powyższej dyrektywie powinno zostać odpowiednio zmienione.
- (26) Dyrektywy Rady 72/166/EWG, 84/5/EWG, 88/357/EWG oraz 90/232/EWG oraz dyrektywa 2000/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady powinny zatem zostać odpowiednio zmienione,
- PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:
- Artykuł 1
- Zmiany dyrektywy 72/166/EWG**
- W dyrektywie 72/166/EWG wprowadza się następujące zmiany:
- 1) w art. 1 pkt. 4 wprowadza się następujące zmiany:
- a) tiret pierwsze otrzymuje brzmienie:
- „— terytorium państwa, którego tablicę rejestracyjną posiada pojazd bez względu na to, czy jest to tablica stała czy tymczasowa, lub”;
- b) dodaje się następujące tiret:
- „— w przypadku gdy pojazd nie posiada żadnej tablicy rejestracyjnej lub posiada tablicę rejestracyjną, która nie jest przypisana albo już nie jest przypisana do tego pojazdu, a brał on udział w wypadku, terytorium państwa, w którym miał miejsce wypadek, dla celów likwidacji szkody zgodnie z art. 2 ust. 2 tiret pierwsze niniejszej dyrektywy lub zgodnie z art. 1 ust. 4 drugiej dyrektywy Rady 84/5/EWG z dnia 30 grudnia 1983 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów silnikowych ^(*);
- (*) Dz.U. L 8 z 11.1.1984, str. 17.”;
- ⁽¹⁾ Dz.U. L 12 z 16.1.2001, str. 1. Rozporządzenie ostatnio zmienione rozporządzeniem (WE) nr 2245/2004 (Dz.U. L 381 z 28.12.2004, str. 10).

2) artykuł 2 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Państwa Członkowskie odpuszczają od kontrolowania ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej w przypadku samochodów, które mają zwykłe miejsce postoju na terytorium innego Państwa Członkowskiego oraz w przypadku pojazdów, które wjeżdżają na ich terytorium z terytorium innego Państwa Członkowskiego i mają zwykłe miejsce postoju na terytorium państwa trzeciego. Państwa Członkowskie mogą jednak prowadzić niesystematyczne kontrole ubezpieczenia pod warunkiem, że nie są one dyskryminacyjne i są dokonywane w ramach kontroli, której wyłącznym celem nie jest sprawdzenie ubezpieczenia.”;

3) w art. 4 wprowadza się następujące zmiany:

a) w lit. a) drugim akapicie:

i) pierwsze zdanie otrzymuje brzmienie:

„Stosując taką derogację, Państwo Członkowskie podejmuje stosowne działania, aby zapewnić wypłatę odszkodowania za szkodę majątkową lub szkodę na osobie spowodowaną na jego terytorium oraz na terytorium innych Państw Członkowskich przez pojazdy należące do takich osób.”;

ii) ostatnie zdanie otrzymuje brzmienie:

„Państwa Członkowskie przekazuje Komisji wykaz osób zwolnionych z obowiązku ubezpieczenia oraz urzędów i organów odpowiedzialnych za wypłatę odszkodowań. Komisja publikuje taki wykaz.”;

b) lit. b) akapit drugi otrzymuje brzmienie:

„W takim przypadku Państwa Członkowskie zapewniają, aby pojazdy, o których mowa w pierwszym akapicie niniejszej litery były traktowane w taki sam sposób, jak pojazdy, w odniesieniu do których nie spełniono obowiązku ubezpieczenia określonego w art. 3 ust. 1. Organowi odszkodowawczemu Państwa Członkowskiego, w którym miał miejsce wypadek, przysługuje w takiej sytuacji roszczenie wobec funduszu gwarancyjnego określonego w art. 1 ust. 4 dyrektywy 84/5/EWG w Państwie Członkowskim, w którym pojazd ma zwykłe miejsce postoju.

Po upływie pięciu lat od wejścia w życie dyrektywy 2005/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. zmieniającej dyrektywy Rady 72/166/EWG, 84/5/EWG, 88/357/EWG i 90/232/EWG oraz dyrektywę 2000/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych (*), Państwa Członkowskie przedstawia Komisji sprawozdania z wykonywania i stosowania w praktyce przepisu niniejszej litery. Komisja, po zbadaniu tych sprawozdań i o ile zajdzie taka potrzeba, przedstawi propozycje w sprawie zastąpienia lub uchylenia niniejszej derogacji.

(*) Dz.U. L 149 z 11.06.2005, str. 14.”;

4) w art. 6 i 7 ust. 1 skreśla się słowa „lub na terytorium pozaeuropejskim Państwa Członkowskiego”.

Artykuł 2

Zmiany dyrektywy 84/5/EWG

Artykuł 1 dyrektywy 84/5/EWG otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 1

1. Ubezpieczenie, o którym mowa w art. 3 ust. 1 dyrektywy 72/166/EWG, pokrywa obligatoryjnie zarówno szkody majątkowe, jak i szkody na osobie.

2. Bez uszczerbku dla możliwości ustanowienia przez Państwa Członkowskie wyższych sum gwarancyjnych, każde Państwo Członkowskie wymaga obowiązkowego ubezpieczenia co najmniej w zakresie następujących kwot:

a) w przypadku szkód na osobie, minimalna suma gwarancyjna w wysokości 1 000 000 EUR na jednego poszkodowanego lub 5 000 000 EUR na jedno zdarzenie szkodowe, niezależnie od liczby poszkodowanych;

b) w przypadku szkód materialnych 1 000 000 EUR na jedno zdarzenie szkodowe, niezależnie od liczby poszkodowanych.

Jeśli zajdzie taka potrzeba, Państwa Członkowskie mogą ustanowić okres przejściowy trwający do pięciu lat na dostosowanie minimalnych sum gwarancyjnych do kwot przewidzianych w niniejszym ustępie, liczony od upływu terminu do wykonania dyrektywy 2005/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. zmieniającej dyrektywy Rady 72/166/EWG, 84/5/EWG, 88/357/EWG oraz 90/232/EWG oraz dyrektywę 2000/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczące ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych (*).

Państwa Członkowskie, które ustanowią taki okres przejściowy poinformują o tym Komisję i wskażą czas trwania tego okresu.

W ciągu 30 miesięcy od upływu terminu do wykonania dyrektywy 2005/14/WE Państwa Członkowskie podniosą sumy gwarancyjne do co najmniej połowy kwot określonych w niniejszym ustępie.

3. Co pięć lat od wejścia w życie dyrektywy 2005/14/WE lub na koniec okresu przejściowego, o którym mowa w ustępie 2, kwoty określone w ust. 2 będą podlegały rewizji z uwzględnieniem Europejskiego Wskaźnika Cen Konsumpcyjnych (EICP) ustanowionego w rozporządzeniu Rady (WE) nr 2494/95 z dnia 23 października 1995 r. dotyczącym zharmonizowanych wskaźników cen konsumpcyjnych (**).

Kwoty te będą dostosowywane automatycznie. Będą one podnoszone o wielkość stanowiącą zmianę procentową wskazaną przez EICP za odpowiedni okres, tj. za pięć lat bezpośrednio poprzedzających rewizję, i zaokrąglane do wielokrotności 10 000 EUR.

Komisja poinformuje Parlament Europejski i Komisję o dostosowanych kwotach oraz zapewni ich publikację w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

4. Każde Państwo Członkowskie utworzy lub upoważni instytucję mającą za zadanie wypłacanie odszkodowań, co najmniej w granicach obowiązkowego ubezpieczenia, za szkody majątkowe lub szkody na osobie spowodowane przez nieustalony pojazd lub pojazd, w stosunku do którego nie spełniono obowiązku ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 1.

Pierwszy ustęp nie narusza prawa Państw Członkowskich do uznawania odszkodowania wypłacanego przez tę instytucję za pomocnicze lub główne, a także prawa do ustanowienia przepisów regulujących zaspokajanie roszczeń przysługujących tej instytucji wobec osoby odpowiedzialnej lub osób odpowiedzialnych za spowodowanie wypadku i innych ubezpieczycieli lub organów zabezpieczenia społecznego zobowiązanych do wypłaty odszkodowania poszkodowanemu w związku z tym samym wypadkiem. Jednakże Państwa Członkowskie nie mogą zezwolić tej instytucji na uzależnienie wypłaty odszkodowania od wykazania przez poszkodowanego w jakikolwiek sposób, że osoba odpowiedzialna jest niezdolna do wypłacenia odszkodowania lub odmawia jego zapłaty.

5. Poszkodowany może w każdym przypadku zwrócić się bezpośrednio do powyższej instytucji, która na podstawie informacji udzielonych na jego żądanie przez poszkodowanego jest zobowiązana do udzielenia mu odpowiedzi dotyczącej wypłaty odszkodowania wraz z uzasadnieniem.

Jednakże Państwa Członkowskie mogą wyłączyć obowiązek wypłaty odszkodowania przez powyższą instytucję osobom, które dobrowolnie wsiadły do pojazdu, który spowodował szkodę, jeżeli instytucja ta udowodni, że wiedziały one o fakcie nieubezpieczenia pojazdu.

6. Państwa Członkowskie mogą ograniczyć lub wyłączyć obowiązek wypłaty odszkodowania przez tą instytucję w przypadku szkód majątkowych spowodowanych przez nieustalony pojazd.

Jednakże jeżeli instytucja ta wypłaciła odszkodowanie za znaczącą szkodę na osobie poszkodowanemu w tym samym wypadku, w którym nieustalony pojazd spowodował także szkodę majątkową, Państwa Członkowskie nie mogą wyłączyć obowiązku wypłaty odszkodowania za szkodę majątkową na podstawie tego, że pojazd nie został ustalony. Państwa Członkowskie mogą jednak wprowadzić franszyzę nieprzekraczającą 500 EUR, do wysokości której odpowiedzialny jest poszkodowany ponoszący szkody majątkowe.

Warunki, w których szkodę na osobie uznaje się za znaczącą ustala się na podstawie przepisów ustawowych lub administracyjnych Państwa Członkowskiego, w którym miał miejsce wypadek. W związku z tym Państwo Członkowskie może uwzględnić między innymi to, czy szkoda na osobie wymagała opieki szpitalnej.

7. Każde Państwo Członkowskie stosuje swoje własne przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne w zakresie wypłacania odszkodowania przez tą instytucję, bez uszczerbku dla istnienia innej praktyki korzystniejszej dla poszkodowanego.

(*) Dz.U. L 149 z 11.06.2005, str. 14.

(**) Dz.U. L 257 z 27.10.1995, str. 1. Rozporządzenie zmienione rozporządzeniem (WE) nr 1882/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 284 z 31.10.2003, str. 1)."

Artykuł 3

Zmiany dyrektywy 88/357/EWG

W art. 12a ust. 4 dyrektywy 88/357/EWG skreśla się drugie zdanie czwartego akapitu.

Artykuł 4

Zmiany dyrektywy 90/232/EWG

W dyrektywie 90/232/EWG wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 pomiędzy pierwszym i drugim akapitem dodaje się następujący akapit:

„Państwa Członkowskie podejmują niezbędne działania w celu zapewnienia, aby wszelkie przepisy prawne lub klauzule umowne zawarte w umowie ubezpieczeniowej, które wyłączają pasażera z ochrony ubezpieczeniowej na tej podstawie, że wiedział on lub powinien był wiedzieć, że kierowca pojazdu w chwili wypadku znajdował się pod wpływem alkoholu lub innego środka odurzającego, zostały uznane za bezskuteczne w odniesieniu do roszczeń takiego pasażera.”;

- 2) dodaje się art. 1a w brzmieniu:

„Artykuł 1a

Ubezpieczenie, o którym mowa w art. 3 ust. 1 dyrektywy 72/166/EWG obejmuje szkody na osobie oraz szkody majątkowe wyrządzone pieszym, rowerzystom i innym niezmotoryzowanym użytkownikom dróg, którzy w następstwie wypadku, w którym brał udział pojazd mechaniczny, mają prawo do odszkodowania zgodnie z krajowym prawem cywilnym. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku zarówno dla odpowiedzialności cywilnej, jak i wysokości odszkodowania.”;

- 3) artykuł 2 tiret pierwszy otrzymuje brzmienie:

„— obejmowały ochroną za tę samą składkę i przez cały okres obowiązywania umowy całe terytorium Wspólnoty, łącznie ze wszystkimi okresami, kiedy pojazd pozostaje w innym Państwie Członkowskim w okresie obowiązywania umowy, oraz”;

4) dodaje się następujące artykuły w brzmieniu:

„Artykuł 4a

1. W drodze odstępstwa od art. 2 lit. d) tiret drugi dyrektywy 88/357/EWG (*), jeżeli pojazd został wysłany z jednego Państwa Członkowskiego do drugiego, za Państwo Członkowskie umiejscowienia ryzyka uważa się Państwo Członkowskie przeznaczenia, przez okres trzydziestu dni liczony bezpośrednio od chwili przyjęcia dostawy przez nabywcę, nawet jeżeli pojazd nie został jeszcze formalnie zarejestrowany w Państwie Członkowskim przeznaczenia.

2. Jeżeli pojazd brał udział w wypadku w okresie wskazanym w ust. 1 niniejszego artykułu i nie był wtedy ubezpieczony, organ Państwa Członkowskiego przeznaczenia, o którym mowa w art. 1 ust. 4 dyrektywy 84/5/EWG, jest zobowiązany do wypłaty odszkodowania określonego w art. 1 tej dyrektywy.

Artykuł 4b

Państwa Członkowskie zapewniają, aby ubezpieczony miał prawo do wystąpienia w dowolnym czasie z wnioskiem o wydanie oświadczenia o roszczeniach odszkodowawczych osób trzecich dotyczących pojazdów objętych umową ubezpieczenia w okresie co najmniej pięciu ostatnich lat trwania stosunku umownego. Zakład ubezpieczeń lub organ wyznaczony przez Państwo Członkowskie do zawierania obowiązkowych ubezpieczeń lub do wystawiania takich oświadczeń wyda ubezpieczonemu takie oświadczenie w ciągu piętnastu dni od złożenia wniosku.

Artykuł 4c

Zakłady ubezpieczeń nie mogą powoływać się na franszyzę wobec poszkodowanego w wypadku w zakresie ubezpieczenia określonego w art. 3 ust. 1 dyrektywy 72/166/EWG.

Artykuł 4d

Państwa Członkowskie zapewniają, aby poszkodowanemu w wypadku spowodowanym przez pojazd objęty ubezpieczeniem określonym w art. 3 ust. 1 dyrektywy 72/166/EWG przysługiwało bezpośrednie roszczenie wobec zakładu ubezpieczeń chroniącego sprawcę wypadku w zakresie odpowiedzialności cywilnej.

Artykuł 4e

Państwa Członkowskie wprowadzą procedurę przewidzianą w art. 4 ust. 6 dyrektywy 2000/26/WE (**) dla zaspokajania roszczeń wynikających z wszelkich wypadków spowodowanych przez pojazd objęty ubezpieczeniem określonym w art. 3 ust. 1 dyrektywy 72/166/EWG.

Dla wypadków, w związku z którymi likwidacja szkody mogłaby odbywać się poprzez system krajowych biur ubezpieczeniowych, o których mowa w art. 2 ust. 2 dyrektywy 72/166/EWG, Państwa Członkowskie ustanowią taką samą procedurę, jak w art. 4 ust. 6 dyrektywy 2000/26/WE. Dla celów stosowania tej procedury wszelkie odniesienia do zakładu ubezpieczeń będą rozumiane jako odniesienia do krajowych biur ubezpieczeniowych zdefiniowanych w art. 1 pkt 3 dyrektywy 72/166/EWG.

(*) Druga dyrektywa Rady 88/357/EWG z dnia 22 czerwca 1988 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do ubezpieczeń bezpośrednich innych niż ubezpieczenia na życie i ustanowienia przepisów ułatwiających skuteczne korzystanie ze swobody świadczenia usług (Dz.U. L 172 z 4.7.1988, str. 1). Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2000/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 181 z 20.7.2000, str. 65).

(**) Dyrektywa 2000/26/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 maja 2000 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do ubezpieczenia w zakresie odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdów mechanicznych (czwarta dyrektywa w sprawie ubezpieczeń komunikacyjnych) (Dz.U. L 181 z 20.7.2000, str. 65).”;

5) artykuł 5 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Państwa Członkowskie zapewniają, aby bez uszczerbku dla ich obowiązków wynikających z dyrektywy 2000/26/WE, centra informacyjne ustanowione lub uznane zgodnie z art. 5 tej dyrektywy udostępniły informacje określone w tym artykule wszystkim osobom uczestniczącym w wypadku drogowym spowodowanym przez pojazd objęty ubezpieczeniem określonym w art. 3 ust. 1 dyrektywy 72/166/EWG.”

Artykuł 5

Zmiany dyrektywy 2000/26/WE

W dyrektywie 2000/26/WE wprowadza się następujące zmiany:

1) dodaje się motyw 16a w brzmieniu:

„(16a) Zgodnie z art. 11 ust. 2 w związku z art. 9 ust. 1 lit.) b rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (*) poszkodowany może wytoczyć powództwo sądowe przeciwko ubezpieczycielowi w zakresie odpowiedzialności cywilnej w Państwie Członkowskim, w którym ma on miejsce zamieszkania.

(*) Dz.U. L 12 z 16.1.2001, str. 1. Rozporządzenie ostatnio zmienione rozporządzeniem (WE) nr 2245/2004 (Dz.U. L 381 z 28.12.2004, str. 10).”;

2) artykuł 4 ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Wyznaczenie przedstawicieli stron zgłaszających roszczenia nie stanowi otwarcia oddziału w rozumieniu art. 1 lit. b) dyrektywy 92/49/EWG, a przedstawiciela stron zgłaszających roszczenia nie uważa się za jednostkę organizacyjną w rozumieniu art. 2 lit. c) dyrektywy 88/357/EWG lub

— w przypadku Danii — za jednostkę organizacyjną w rozumieniu Konwencji brukselskiej z dnia 27 września 1968 r. w sprawie jurysdykcji i wykonywania wyroków w sprawach cywilnych i handlowych (*),

— w przypadku innych Państw Członkowskich — za jednostkę organizacyjną w rozumieniu rozporządzenia (WE) nr 44/2001.

(*) Dz.U. C 27 z 26.1.1998, str. 1 (wersja skonsolidowana).”;

3) w art. 5 ust. 1 lit. a) skreśla się punkt 2 ii).

4) po art. 6 dodaje się art. 6a w brzmieniu:

„Artykuł 6a

Organ centralny

Państwa Członkowskie podejmują wszelkie odpowiednie działania w celu ułatwienia poszkodowanym, ich ubezpieczycielom oraz ich prawnym przedstawicielom, dostępu w odpowiednim czasie, do podstawowych danych, niezbędnych do likwidacji szkody.

Jeżeli zajdzie taka potrzeba, podstawowe dane będą dostępne w formie elektronicznej w centralnym archiwum w każdym Państwie Członkowskim oraz zostaną udostępnione zainteresowanym stronom na ich wyraźny wniosek.”

Artykuł 6

Wykonanie

1. Państwa Członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy najpóźniej do dnia 11 czerwca 2007 r. Państwa Członkowskie niezwłocznie powiadamiają o tym Komisję.

Przepisy przyjęte przez Państwa Członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji.

Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez Państwa Członkowskie.

2. Państwa Członkowskie mogą, zgodnie z Traktatem, utrzymać lub wprowadzić w życie przepisy, które są korzystniejsze dla poszkodowanego niż przepisy niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy.

3. Państwa Członkowskie przekazują Komisji teksty podstawowych przepisów prawa krajowego przyjętych w dziedzinach objętych niniejszą dyrektywą.

Artykuł 7

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie z dniem jej publikacji w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 8

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu, dnia 11 maja 2005 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
J. P. BORRELL FONTELLES
Przewodniczący

W imieniu Rady
N. SCHMIT
Przewodniczący

DYREKTYWA 2005/29/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**z dnia 11 maja 2005 r.****dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniająca dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady („Dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych”)****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności jego art. 95,

uwzględniając wniosek Komisji,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,stanowiąc zgodnie z procedurą określoną w art. 251 Traktatu ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Artykuł 153 ust. 1 i ust. 3 lit. a) Traktatu stanowi, że Wspólnota ma przyczyniać się do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony konsumentów poprzez środki, które przyjmuje na podstawie jego art. 95.
- (2) Zgodnie z art. 14 ust. 2 Traktatu rynek wewnętrzny obejmuje obszar bez granic wewnętrznych, w którym jest zapewniony swobodny przepływ towarów i usług oraz swoboda przedsiębiorczości. Rozwój uczciwych praktyk handlowych na obszarze bez granic wewnętrznych jest niezbędny dla wspierania rozwoju działalności transgranicznej.
- (3) Przepisy prawne Państw Członkowskich w zakresie nieuczciwych praktyk handlowych wykazują istotne różnice, które mogą powodować znaczne zakłócenia konkurencji oraz tworzyć przeszkody dla sprawnego funkcjonowania

rynku wewnętrznego. W dziedzinie reklamy dyrektywa Rady 84/450/EWG z dnia 10 września 1984 r. dotycząca reklamy wprowadzającej w błąd i reklamy porównawczej ⁽³⁾ ustanawia minimalne kryteria harmonizacji przepisów prawnych w zakresie reklamy wprowadzającej w błąd, ale nie stoi na przeszkodzie utrzymaniu lub przyjęciu przez Państwa Członkowskie środków zapewniających szerszą ochronę konsumentów. W rezultacie przepisy Państw Członkowskich w zakresie reklamy wprowadzającej w błąd znacznie się od siebie różnią.

- (4) Różnice te powodują niepewność co do tego, które z przepisów krajowych mają zastosowanie do nieuczciwych praktyk handlowych szkodzących interesom gospodarczym konsumentów oraz tworzą liczne bariery mające wpływ na sytuację przedsiębiorstw i konsumentów. Bariery te zwiększają koszty ponoszone przez przedsiębiorstwa w związku z korzystaniem przez nie ze swobód na rynku wewnętrznym, w szczególności w przypadku prowadzenia przez przedsiębiorstwa działalności transgranicznej w dziedzinie marketingu, kampanii reklamowych i promocji sprzedaży. Bariery te pozbawiają również konsumentów pewności co do ich praw i sprawiają, że tracą oni zaufanie do rynku wewnętrznego.

- (5) Wobec braku jednolitych przepisów na poziomie wspólnotowym przeszkody w transgranicznym swobodnym przepływie usług i towarów oraz w swobodzie przedsiębiorczości mogłyby znaleźć uzasadnienie w świetle orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich, o ile służą ochronie ogólnie uznanych celów związanych z interesem publicznym i o ile są do tych celów proporcjonalne. Zgodnie z celami Wspólnoty określonymi w postanowieniach Traktatu oraz w prawie wtórnym Wspólnoty odnoszącym się do swobodnego przepływu oraz zgodnie z polityką Komisji w zakresie komunikacji handlowej, o której mowa w komunikacie Komisji „Działania uzupełniające do Zielonej Księgi w sprawie komunikacji handlowej na rynku wewnętrznym”, przeszkody takie powinny zostać wyeliminowane. Można tego dokonać jedynie poprzez ustanowienie na poziomie Wspólnoty jednolitych zasad zapewniających wysoki poziom ochrony konsumentów oraz poprzez wyjaśnienie na poziomie Wspólnoty pewnych pojęć prawnych w takim zakresie, w jakim jest to konieczne dla właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz dla spełnienia wymogu pewności prawa.

⁽¹⁾ Dz.U. C 108 z 30.4.2004, str. 81.

⁽²⁾ Opinia Parlamentu Europejskiego z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz.U. C 104 E z 30.4.2004, str. 260), wspólne stanowisko Rady z dnia 15 listopada 2004 r. (Dz.U. C 38 E z 15.2.2005, str. 1), stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 24 lutego 2005 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) i decyzja Rady z dnia 12 kwietnia 2005 r.

⁽³⁾ Dz.U. L 250 z 19.9.1984, str. 17. Dyrektywa zmieniona dyrektywą 97/55/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 290 z 23.10.1997, str. 18).

- (6) Niniejsza dyrektywa zbliża zatem przepisy prawne Państw Członkowskich w zakresie nieuczciwych praktyk handlowych, w tym nieuczciwej reklamy, które bezpośrednio wyrządzają szkodę interesom gospodarczym konsumentów, a tym samym szkodzą pośrednio interesom gospodarczym konkurentów działających zgodnie z prawem. Zgodnie z zasadą proporcjonalności niniejsza dyrektywa chroni konsumentów przed konsekwencjami takich nieuczciwych praktyk handlowych w przypadku, gdy konsekwencje te są istotne, ale uznaje, że w niektórych przypadkach skutki dla konsumentów mogą być znikome. Niniejsza dyrektywa nie obejmuje przepisów prawa krajowego ani nie wpływa na nie w zakresie, w jakim odnoszą się one do nieuczciwych praktyk handlowych szkodzących jedynie interesom gospodarczym konkurentów lub dotyczących transakcji między przedsiębiorcami; uwzględniając w pełni zasadę pomocniczości, Państwa Członkowskie, jeżeli tak postanowią, nadal będą mogły regulować takie praktyki, w zgodzie z prawem wspólnotowym. Niniejsza dyrektywa nie obejmuje również ani nie wpływa na przepisy dyrektywy 84/450/EWG dotyczącej reklamy wprowadzającej w błąd przedsiębiorstwa, ale niewprowadzającej w błąd konsumentów, oraz dotyczącej reklamy porównawczej. Nie ma ona również wpływu na przyjęte praktyki związane z reklamą i wprowadzaniem produktów do obrotu, takie jak prawnie dozwolone lokowanie produktu (*product placement*), różnicowanie marki lub stosowanie zachęt, które mogą w sposób zgodny z prawem oddziaływać na postrzeganie produktów przez konsumentów i wpływać na ich zachowanie, nie zakłócając ich zdolności do podejmowania świadomej decyzji.
- (7) Niniejsza dyrektywa odnosi się do praktyk handlowych bezpośrednio związanych z wywieraniem wpływu na decyzje dotyczące transakcji podejmowane przez konsumentów względem produktów. Nie dotyczy ona praktyk handlowych stosowanych głównie w innych celach, w tym np. w celu komunikacji handlowej przeznaczonej dla inwestorów, w tym rocznych sprawozdań i materiałów promocyjnych dla przedsiębiorstw. Nie odnosi się ona do wymogów prawnych związanych z poczuciem dobrego smaku i przyzwoitości, które różnią się znacznie między Państwami Członkowskimi. Praktyki handlowe, takie jak np. namawianie do kupna produktów na ulicy, mogą być niepożądane w Państwach Członkowskich ze względów kulturowych. Stosownie do tego, Państwa Członkowskie powinny nadal mieć możliwość zakazywania na swoim terytorium praktyk handlowych ze względu na poczucie dobrego smaku i przyzwoitości, w zgodzie z prawem wspólnotowym, nawet w przypadku, gdy takie praktyki nie ograniczają konsumentom swobody wyboru. Przy stosowaniu niniejszej dyrektywy, a zwłaszcza jej klauzul generalnych, należy w pełni uwzględnić okoliczności konkretnego przypadku.
- (8) Niniejsza dyrektywa chroni bezpośrednio interesy gospodarcze konsumentów przed nieuczciwymi praktykami handlowymi stosowanymi wobec nich przez przedsiębiorstwa. W związku z powyższym chroni ona również pośrednio działające zgodnie z prawem przedsiębiorstwa przed konkurentami, którzy nie przestrzegają reguł wyznaczonych w niniejszej dyrektywie, i gwarantuje w ten sposób uczciwą konkurencję w dziedzinie przez nią koordynowanej. Przyjmuje się, że istnieją inne praktyki handlowe, które, chociaż nie szkodzą konsumentom, mogą przynosić szkodę konkurentom i klientom będącym podmiotami gospodarczymi. Komisja powinna uważnie zbadać potrzebę działań wspólnotowych w dziedzinie nieuczciwej konkurencji, wykraczających poza zakres niniejszej dyrektywy i, o ile jest to konieczne, przedstawić wniosek dotyczący przyjęcia aktu prawnego obejmującego inne aspekty nieuczciwej konkurencji.
- (9) Niniejsza dyrektywa nie stanowi uszczerbku dla indywidualnych powództw wnoszonych przez osoby, które ucierpiały na skutek nieuczciwej praktyki handlowej. Nie stanowi ona również uszczerbku dla wspólnotowych i krajowych przepisów w zakresie prawa zobowiązań umownych, praw własności intelektualnej, przepisów dotyczących aspektów zdrowia i bezpieczeństwa produktów, warunków przedsiębiorczości i regulacji dotyczących zezwoleń, w tym takich, które zgodnie z prawem wspólnotowym odnoszą się do organizacji gier losowych, wspólnotowych przepisów w dziedzinie konkurencji i wprowadzających je w życie przepisów prawa krajowego. Państwa Członkowskie będą zatem mogły utrzymywać lub wprowadzać na swoim terytorium ograniczenia i zakazy praktyk handlowych w celu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa konsumentów, np. w odniesieniu do alkoholu, tytoniu lub produktów farmaceutycznych, bez względu na to, gdzie przedsiębiorca ma swoją siedzibę. W zakresie usług finansowych i nieruchomości, z uwagi na złożoność tych dziedzin i związane z nimi poważne ryzyko, niezbędne jest ustanowienie szczegółowych wymogów, w tym nałożenie na przedsiębiorców pozytywnych obowiązków. Z tego też względu, w dziedzinie usług finansowych i nieruchomości, niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla prawa Państw Członkowskich do wyjścia poza przepisy niniejszej dyrektywy w celu ochrony interesów gospodarczych konsumentów. Nie jest wskazane uregulowanie w niniejszej dyrektywie kwestii certyfikacji i oznaczania norm dotyczących prób wyrobów z metali szlachetnych.
- (10) Należy zadbać o spójność pomiędzy niniejszą dyrektywą a istniejącym prawem wspólnotowym, w szczególności w przypadkach, w których szczegółowe przepisy dotyczące nieuczciwych praktyk handlowych mają zastosowanie do określonych sektorów. Niniejsza dyrektywa zmienia zatem dyrektywę 84/450/EWG, dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 maja 1997 r. w sprawie ochrony konsumentów w przypadku umów zawieranych na odległość ⁽¹⁾, dyrektywę 98/27/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 maja 1998 r. w sprawie nakazów zaprzestania szkodliwych praktyk w celu ochrony interesów konsumentów ⁽²⁾ oraz dyrektywę 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 września 2002 r. dotyczącą sprzedaży konsumentom usług finansowych na odległość ⁽³⁾. Niniejszą dyrektywę stosuje się odpowiednio tylko w takim zakresie, w jakim nie istnieją szczególne przepisy prawa wspólnotowego

(1) Dz.U. L 144 z 4.6.1997, str.19. Dyrektywa zmieniona dyrektywą 2002/65/WE (Dz. U. L 271 z 9.10.2002, str. 16).

(2) Dz.U. L 166 z 11.6.1998, str. 51. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2002/65/WE.

(3) Dz.U. L 271 z 9.10.2002, str.16.

regulujące określone aspekty nieuczciwych praktyk handlowych, takie jak wymogi informacyjne i zasady dotyczące sposobu prezentowania informacji konsumentom. Niniejsza dyrektywa zapewnia konsumentom ochronę w przypadkach, gdy na poziomie wspólnotowym brak jest szczegółowych przepisów sektorowych, i zakazuje przedsiębiorcom stwarzania fałszywych wyobrażeń o charakterze produktu. Jest to szczególnie ważne w przypadku produktów złożonych, z którymi wiąże się wysoki poziom ryzyka dla konsumentów, np. niektórych produktów finansowych. Tym samym niniejsza dyrektywa uzupełnia dorobek wspólnotowy, który ma zastosowanie do praktyk handlowych szkodzących interesom gospodarczym konsumentów.

- (11) Wysoki poziom konwergencji osiągnięty w wyniku zbliżenia krajowych przepisów prawnych poprzez niniejszą dyrektywę zapewnia wysoki wspólny poziom ochrony konsumentów. Niniejsza dyrektywa ustanawia jeden ogólny zakaz stosowania tych spośród nieuczciwych praktyk handlowych, które zniekształcają zachowanie gospodarcze konsumentów. Określa ona również zasady dotyczące agresywnych praktyk handlowych, które nie są obecnie uregulowane na poziomie wspólnotowym.
- (12) Harmonizacja przepisów w istotny sposób zwiększy pewność prawną zarówno konsumentów, jak i przedsiębiorstw. Zarówno konsumenci, jak i przedsiębiorstwa będą mogli polegać na jednolitych ramach regulacyjnych, opartych na jasno zdefiniowanych pojęciach prawnych, regulujących wszystkie aspekty nieuczciwych praktyk handlowych w całej UE. Efektem tych działań będzie wyeliminowanie barier wynikających z rozdrobnienia przepisów w zakresie nieuczciwych praktyk handlowych szkodzących interesom gospodarczym konsumentów oraz umożliwienie powstania wewnętrznego rynku na tym obszarze.
- (13) Aby osiągnąć cele Wspólnoty poprzez usunięcie barier na rynku wewnętrznym, należy zastąpić istniejące w Państwach Członkowskich rozbieżne klauzule generalne i zasady prawne. Dlatego też jeden wspólny ogólny zakaz ustanowiony przez niniejszą dyrektywę obejmuje nieuczciwe praktyki handlowe, które zniekształcają zachowanie gospodarcze konsumentów. Aby utrzymać zaufanie konsumentów, ten ogólny zakaz powinien mieć zastosowanie do nieuczciwych praktyk handlowych istniejących między przedsiębiorcą a konsumentem zarówno w stosunkach pozaumownych, po zawarciu umowy, jak i w trakcie jej wykonywania. Ogólny zakaz jest skonkretyzowany przez przepisy w zakresie dwóch zdecydowanie najpowszechniejszych typów praktyk handlowych, mianowicie praktyk handlowych wprowadzających w błąd i agresywnych praktyk handlowych.
- (14) Wskazane jest, aby pojęcie praktyk handlowych wprowadzających w błąd obejmowało te spośród praktyk, w tym reklamę wprowadzającą w błąd, które poprzez wprowadzanie konsumenta w błąd uniemożliwiają mu dokonanie świadomego, a zatem i efektywnego wyboru. W zgodzie

z przepisami i praktykami Państw Członkowskich w dziedzinie reklamy wprowadzającej w błąd, w niniejszej dyrektywie praktyki wprowadzające w błąd dzielą się na działania wprowadzające w błąd i zaniechania wprowadzające w błąd. Odnosnie do zaniechań, niniejsza dyrektywa wyznacza ograniczony zakres podstawowych informacji, które są potrzebne konsumentowi do podjęcia świadomej decyzji dotyczącej transakcji. Informacji takich nie trzeba będzie ujawniać we wszystkich ogłoszeniach reklamowych, lecz tylko w tych przypadkach, gdy przedsiębiorca składa zaproszenie do dokonania zakupu, które jest pojęciem jasno zdefiniowanym w niniejszej dyrektywie. Przewidziana w niniejszej dyrektywie pełna harmonizacja nie stoi na przeszkodzie określeniu przez Państwa Członkowskie w prawie krajowym podstawowych cech pewnych produktów, takich jak artykuły kolekcjonerskie czy urządzenia elektryczne, których pominięcie byłoby istotne przy składaniu zaproszenia do dokonania zakupu. Niniejsza dyrektywa nie zmierza do ograniczenia konsumentom wyboru poprzez zakaz promocji produktów, które przypominają wyglądem inne produkty, chyba że podobieństwo to utrudnia konsumentom ustalenie handlowego pochodzenia produktu, a zatem wprowadza ich w błąd. Niniejsza dyrektywa powinna pozostać bez uszczerbku dla istniejącego prawa wspólnotowego, które wyraźnie przyznaje Państwom Członkowskim prawo wyboru między kilkoma opcjami uregulowania kwestii ochrony konsumentów w zakresie praktyk handlowych. W szczególności niniejsza dyrektywa powinna pozostać bez uszczerbku dla art. 13 ust. 3 dyrektywy 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotyczącej przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej ⁽¹⁾.

- (15) W przypadku gdy prawo wspólnotowe określa wymogi informacyjne dotyczące komunikatów handlowych, reklamy i marketingu, dana informacja jest uznawana za istotną w ramach niniejszej dyrektywy. Państwa Członkowskie będą miały prawo utrzymania bądź poszerzenia wymogów informacyjnych dotyczących prawa zobowiązań umownych i wywołujących skutki w zakresie tego prawa w przypadku, gdy zezwalają na to klauzule minimalne w istniejących aktach prawa wspólnotowego. Nie wyczerpujący wykaz takich wymogów informacyjnych w dorobku wspólnotowym jest zawarty w załączniku II. Ze względu na pełną harmonizację, którą wprowadza niniejsza dyrektywa, jedynie informacja wymagana prawem wspólnotowym jest uznawana za istotną do celów jej art. 7 ust. 5. W przypadku wprowadzenia przez Państwa Członkowskie wymogów informacyjnych wykraczających poza wymogi uregulowane w prawie wspólnotowym, na podstawie klauzul minimalnych, pominięcie tej dodatkowej informacji nie będzie stanowiło zaniechania wprowadzającego błąd w rozumieniu niniejszej dyrektywy. Przeciwnie, Państwa Członkowskie będą mogły, o ile pozwolą im na to klauzule minimalne zawarte w prawie wspólnotowym, utrzymać lub ustanowić w zgodzie z tym prawem bardziej rygorystyczne przepisy w celu zapewnienia wyższego poziomu ochrony indywidualnych praw konsumentów wynikających z umów.

⁽¹⁾ Dz.U. L 201 z 31.7.2002, str. 37.

- (16) Przepisy dotyczące agresywnych praktyk handlowych powinny obejmować takie praktyki, które w istotny sposób ograniczają swobodę wyboru konsumentów. Należą do nich praktyki posługujące się nękaniami, przymusem, w tym z użyciem siły fizycznej lub bezprawnym naciskiem.
- (17) W celu zapewnienia większej pewności prawnej wskazane jest zidentyfikowanie tych praktyk handlowych, które są nieuczciwe w każdych okolicznościach. W związku z tym załącznik I zawiera pełen wykaz tego typu praktyk. Są to jedyne praktyki handlowe, które można uznać za nieuczciwe bez konieczności oceny konkretnego przypadku w świetle przepisów art. 5–9. Wykaz ten może być zmodyfikowany wyłącznie poprzez poddanie niniejszej dyrektywy przeglądowi.
- (18) Właściwe jest zapewnienie wszystkim konsumentom ochrony przed nieuczciwymi praktykami handlowymi; jednakże od czasu wejścia w życie dyrektywy 84/450/EWG Trybunał Sprawiedliwości przy orzekaniu w sprawach dotyczących reklamy uznał za konieczne badanie jej wpływu na hipotetycznego typowego konsumenta. Zgodnie z zasadą proporcjonalności oraz w celu umożliwienia skutecznego stosowania środków ochrony zawartych w niniejszej dyrektywie, za punkt odniesienia uznaje ona przeciętnego konsumenta, który jest dostatecznie dobrze poinformowany oraz dostatecznie uważny i ostrożny, z uwzględnieniem czynników społecznych, kulturowych i językowych, zgodnie z wykładnią Trybunału Sprawiedliwości, jednak zawiera ona również przepisy mające na celu zapobieganie wykorzystywaniu konsumentów, których cechy czynią ich szczególnie podatnymi na nieuczciwe praktyki handlowe. W przypadku gdy określona praktyka handlowa przeznaczona jest dla szczególnej grupy konsumentów, jak np. dzieci, oddziaływanie tej praktyki należy ocenić z perspektywy przeciętnego członka tej grupy. Dlatego też wskazane jest dodanie do wykazu praktyk, które są nieuczciwe w każdych okolicznościach, przepisu, który nie wprowadzając całkowitego zakazu reklamy skierowanej do dzieci, chroni je przed bezpośrednimi namowami do dokonania zakupu. Test przeciętnego konsumenta nie jest przy tym testem statystycznym. W celu ustalenia typowej reakcji przeciętnego konsumenta w danym przypadku krajowe sądy i organy administracyjne będą musiały polegać na własnej umiejętności oceny, z uwzględnieniem orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości.
- (19) Jeżeli niektóre cechy, takie jak wiek, niepełnosprawność fizyczna lub umysłowa lub łatwowierność czynią konsumentów szczególnie podatnymi na praktykę handlową lub produkt, którego ona dotyczy, i jeżeli praktyka ta może zniekształcić zachowanie gospodarcze jedynie takich konsumentów w sposób racjonalnie możliwy do przewidzenia przez przedsiębiorcę, należy zadbać o ich odpowiednią ochronę poprzez ocenę danej praktyki z perspektywy przeciętnego członka tej grupy.
- (20) Należy nadać odpowiednie znaczenie kodeksom postępowania, które umożliwiają przedsiębiorcom skuteczne stosowanie zasad niniejszej dyrektywy w poszczególnych dziedzinach gospodarki. W sektorach, w których istnieją szczególne obligatoryjne wymogi regulujące postępowanie przedsiębiorców, powinny one również stanowić podstawę oceny staranności zawodowej w określonym sektorze. Sprawowanie kontroli przez twórców kodeksów na poziomie krajowym i wspólnotowym w celu wyeliminowania nieuczciwych praktyk handlowych może zlikwidować konieczność odwoływania się do procedur administracyjnych lub sądowych i dlatego powinno być popierane. W celu zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów organizacje konsumenckie mogłyby być informowane i zapraszane do udziału w opracowywaniu kodeksów postępowania.
- (21) Osobom lub organizacjom uważanym na mocy prawa krajowego za mające w tym uzasadniony interes należy zapewnić środki prawne umożliwiające zaskarżanie nieuczciwych praktyk handlowych przed sądem lub przed organem administracyjnym, który jest właściwy do rozpatrywania skarg lub wszczynania właściwego postępowania sądowego. Jakkolwiek to prawo krajowe wskazuje, na kim spoczywa ciężar dowodu, to jednak sądy i organy administracyjne powinny mieć możliwość żądania od przedsiębiorców przedstawienia dowodów na prawdziwość powoływanych przez nich faktów.
- (22) Państwa Członkowskie mają obowiązek ustanowić sankcje za naruszenie przepisów niniejszej dyrektywy i zapewnić ich egzekwowanie. Sankcje te muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.
- (23) Ponieważ cele niniejszej dyrektywy, a mianowicie wyeliminowanie barier dla funkcjonowania rynku wewnętrznego w postaci przepisów prawa krajowego w zakresie nieuczciwych praktyk handlowych oraz zapewnienie wysokiego wspólnego poziomu ochrony konsumentów poprzez zbliżenie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich w zakresie nieuczciwych praktyk handlowych, nie mogą być osiągnięte w sposób wystarczający przez Państwa Członkowskie, a zatem możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Wspólnoty, Wspólnota może podjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości ustanowioną w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, ustanowioną w tym artykule, niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do wyeliminowania barier na rynku wewnętrznym i osiągnięcia wysokiego wspólnego poziomu ochrony konsumentów.
- (24) Należy dokonać przeglądu niniejszej dyrektywy w celu upewnienia się, że zostały podjęte działania zmierzające do usunięcia barier na rynku wewnętrznym i że osiągnięto wysoki poziom ochrony konsumentów. W wyniku takiego przeglądu Komisja może przedstawić wniosek w sprawie zmiany niniejszej dyrektywy, który może obejmować ograniczone przedłużenie derogacji z art. 3 ust. 5

i/lub zmiany innych przepisów prawnych dotyczących ochrony konsumenta w myśl podjętego przez Komisję, w ramach strategii polityki ochrony konsumentów, zobowiązania do dokonywania przeglądu istniejącego dorobku w celu osiągnięcia wysokiego wspólnego poziomu ochrony konsumentów.

- (25) Niniejsza dyrektywa przestrzega praw podstawowych i zasad uznanych w szczególności przez Kartę Praw Podstawowych Unii Europejskiej,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

ROZDZIAŁ 1

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Cel

Celem niniejszej dyrektywy jest przyczynienie się do właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego i osiągnięcie wysokiego poziomu ochrony konsumentów poprzez zbliżenie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do nieuczciwych praktyk handlowych szkodzących interesom gospodarczym konsumentów.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy:

- a) „konsument” oznacza każdą osobę fizyczną, która w ramach praktyk handlowych objętych niniejszą dyrektywą działa w celu niezwiązanym z jej działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub wolnym zawodem;
- b) „przedsiębiorca” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która w ramach praktyk handlowych objętych niniejszą dyrektywą działa w celu związanym z jej działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub wolnym zawodem, oraz każdą osobę działającą w imieniu lub na rzecz przedsiębiorcy;
- c) „produkt” oznacza każdy towar lub usługę, w tym nieruchomości, prawa i obowiązki;
- d) „praktyki handlowe stosowane przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów” (zwane dalej również „praktykami handlowymi”) oznaczają każde działanie przedsiębiorcy, jego zaniechanie, sposób postępowania, oświadczenie lub komunikat handlowy, w tym reklamę i marketing, bezpośrednio związane z promocją, sprzedażą lub dostawą produktu do konsumentów;
- e) „istotne zniekształcenie zachowania gospodarczego konsumentów” oznacza wykorzystanie praktyki handlowej w celu znacznego ograniczenia zdolności konsumenta do podjęcia świadomej decyzji i skłonienia go tym samym do podjęcia decyzji dotyczącej transakcji, której inaczej by nie podjął;
- f) „kodeks postępowania” oznacza umowę lub zbiór zasad, które nie są wymagane na mocy przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych Państwa Członkowskiego i które definiują postępowanie przedsiębiorców, którzy zobowiązali się do przestrzegania kodeksu w odniesieniu do jednej lub większej liczby określonych praktyk handlowych lub sektorów działalności gospodarczej;
- g) „twórca kodeksu” oznacza każdy podmiot, w tym przedsiębiorcę lub grupę przedsiębiorców, odpowiedzialny za redagowanie kodeksu postępowania, wprowadzanie do niego zmian i/lub nadzór nad jego przestrzeganiem przez wszystkich, którzy zobowiązali się do jego przestrzegania.
- h) „staranność zawodowa” oznacza standard dotyczący szczególnej wiedzy i staranności, których można w racjonalny sposób oczekiwać od przedsiębiorcy w jego relacjach z konsumentami, zgodnie z uczciwymi praktykami rynkowymi i/lub ogólną zasadą dobrej wiary w zakresie jego działalności;
- i) „zaproszenie do dokonania zakupu” oznacza komunikat handlowy, który określa cechy produktu i jego cenę w sposób właściwy dla użytego środka komunikacji handlowej i umożliwia w ten sposób konsumentowi dokonanie zakupu;
- j) „bezprawny nacisk” oznacza wykorzystanie przewagi względem konsumenta w celu wywarcia na niego presji, także bez użycia siły fizycznej lub groźby jej użycia, w sposób znacznie ograniczający zdolność konsumenta do podjęcia świadomej decyzji;
- k) „decyzja dotycząca transakcji” oznacza każdą podejmowaną przez konsumenta decyzję co do tego, czy, jak i na jakich warunkach dokona zakupu, zapłaci za produkt w całości lub w części, zatrzyma produkt, rozporządzi nim lub wykona uprawnienie umowne związane z produktem, bez względu na to, czy konsument postanowi dokonać czynności, czy też powstrzymać się od jej dokonania;
- l) „zawód regulowany” oznacza działalność zawodową lub grupę działalności zawodowych, do której dostęp lub której wykonywanie lub jeden ze sposobów wykonywania, uzależnione jest, bezpośrednio lub pośrednio, od posiadania szczególnych kwalifikacji zawodowych, zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi.

Artykuł 3

Zakres zastosowania

1. Niniejszą dyrektywę stosuje się do nieuczciwych praktyk handlowych w rozumieniu art. 5, stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów przed zawarciem transakcji handlowej dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania oraz po jej zawarciu.

2. Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla przepisów prawa zobowiązań umownych, w szczególności dla postanowień dotyczących ważności, zawierania lub skutków umowy.

3. Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla wspólnotowych i krajowych przepisów prawnych dotyczących aspektów produktów związanych z bezpieczeństwem i zdrowiem.

4. W przypadku kolizji pomiędzy przepisami niniejszej dyrektywy a innymi przepisami prawnymi Wspólnoty regulującymi szczególne aspekty nieuczciwych praktyk handlowych, te ostatnie mają pierwszeństwo i stosuje się je do tych szczególnych aspektów.

5. Przez okres sześciu lat od 12.6.2007 r. Państwa Członkowskie mogą w dziedzinie zbliżonej niniejszą dyrektywą nadal stosować przepisy krajowe o charakterze bardziej restryktywnym lub nakazowym niż niniejsza dyrektywa, służące wykonaniu dyrektyw oraz zawierające klauzule minimalnej harmonizacji. Środki te muszą być niezbędne dla zapewnienia odpowiedniej ochrony konsumentów przed nieuczciwymi praktykami handlowymi i muszą być proporcjonalne do tego celu. Przegląd, o którym mowa w art. 18, może, o ile zajdzie taka potrzeba, zawierać wniosek o przedłużenie niniejszej derogacji na dalszy ograniczony okres.

6. Państwa Członkowskie niezwłocznie powiadamiają Komisję o przepisach krajowych zastosowanych na podstawie ust. 5.

7. Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla przepisów określających właściwość sądów.

8. Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla wszelkich warunków wykonywania działalności gospodarczej lub warunków udzielania zezwoleń oraz dla zawodowych kodeksów postępowania lub innych szczególnych przepisów dotyczących zawodów regulowanych, tak aby możliwe było zapewnienie utrzymania wysokich standardów uczciwości, które Państwa Członkowskie mogą, w zgodzie z prawem wspólnotowym, nałożyć na osoby wykonujące dany zawód.

9. W odniesieniu do „usług finansowych” zdefiniowanych w dyrektywie 2002/65/WE oraz w odniesieniu do nieruchomości Państwa Członkowskie mogą nakładać wymogi o charakterze bardziej restryktywnym lub nakazowym niż wymogi nałożone przez niniejszą dyrektywę w objętej nią dziedzinie zbliżania ustawodawstw.

10. Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla stosowania przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich w dziedzinie certyfikacji i oznaczania norm dotyczących prób wyrobów z metali szlachetnych.

Artykuł 4

Rynek wewnętrzny

Państwa Członkowskie nie mogą ograniczać swobody świadczenia usług ani swobodnego przepływu towarów z przyczyn związanych z dziedziną zbliżoną niniejszą dyrektywą.

ROZDZIAŁ 2

NIEUCZCIWE PRAKTYKI HANDLOWE

Artykuł 5

Zakaz nieuczciwych praktyk handlowych

1. Nieuczciwe praktyki handlowe są zabronione.

2. Praktyka handlowa jest nieuczciwa, jeżeli:

a) jest sprzeczna z wymogami staranności zawodowej;

i

b) w sposób istotny zniekształca lub może w sposób istotny zniekształcić zachowanie gospodarcze względem produktu przeciętnego konsumenta, do którego dociera bądź do którego jest skierowana, lub przeciętnego członka grupy konsumentów, jeżeli praktyka handlowa skierowana jest do określonej grupy konsumentów.

3. Praktyki handlowe, które mogą w sposób istotny zniekształcić zachowanie gospodarcze wyłącznie dającej się jednoznacznie zidentyfikować grupy konsumentów szczególnie podatnej na tą praktykę lub na produkt, którego ona dotyczy, ze względu na niepełnosprawność fizyczną lub umysłową, wiek lub łatwowierność, w sposób racjonalnie możliwy do przewidzenia przez przedsiębiorcę, oceniane są z perspektywy przeciętnego członka tej grupy. Pozostaje to bez uszczerbku dla powszechnej i zgodnej z prawem praktyki reklamowej polegającej na wygłaszaniu przesadzonych twierdzeń lub twierdzeń, których nie należy rozumieć dosłownie.

4. Za nieuczciwe uznaje się w szczególności praktyki handlowe, które:

a) wprowadzają błąd w rozumieniu art. 6 i 7;

lub

b) są agresywne w rozumieniu art. 8 i 9.

5. Załącznik I zawiera wykaz praktyk handlowych, które uznaje się za nieuczciwe w każdych okolicznościach. Wykaz ten obowiązuje jednolicie we wszystkich Państwach Członkowskich i może zostać zmodyfikowany wyłącznie poprzez zmianę niniejszej dyrektywy.

Sekcja 1

Praktyki Handlowe Wprowadzające w Błąd

Artykuł 6

Działania wprowadzające w błąd

1. Praktykę handlową uznaje się za wprowadzającą w błąd, jeżeli zawiera ona fałszywe informacje i w związku z tym jest niezgodna z prawdą lub w jakikolwiek sposób, w tym poprzez wszystkie okoliczności jej prezentacji, wprowadza lub może wprowadzić w błąd przeciętnego konsumenta, nawet jeżeli informacje te w odniesieniu do jednego lub większej liczby wymienionych niżej elementów są zgodne z rzeczywistością, i która w każdym przypadku powoduje lub może spowodować podjęcie przez konsumenta decyzji dotyczącej transakcji, której inaczej by nie podjął:

a) istnienie lub rodzaj produktu;

b) główne cechy produktu, takie jak jego dostępność, związane z nim korzyści i ryzyko, wykonanie, skład, wyposażenie dodatkowe, usługi po sprzedaży i procedura reklamacyjna, sposób i data produkcji lub wykonania, dostawa, przydatność, zastosowanie, ilość, specyfikacja, pochodzenie geograficzne lub handlowe, spodziewane rezultaty jego zastosowania lub wyniki i istotne cechy testów lub kontroli przeprowadzonych na produkcie;

c) zakres obowiązków przedsiębiorcy, motywy stosowania praktyki handlowej i rodzaj procesu sprzedaży, oświadczenia lub symbole dotyczące bezpośredniego lub pośredniego sponsorowania lub zezwolenia wydanego dla przedsiębiorcy lub produktu;

d) cena, sposób obliczania ceny lub istnienie szczególnej korzyści cenowej;

e) niezbędne usługi, części, wymiany lub naprawy;

f) rodzaj, cechy i prawa przedsiębiorcy lub jego przedstawiciela, takie jak jego tożsamość i majątek, kwalifikacje, status, zezwolenia, członkostwo lub powiązania oraz prawa własności przemysłowej i intelektualnej lub nagrody i wyróżnienia;

g) prawa konsumenta, w tym prawo do wymiany towaru lub do żądania zwrotu kosztów zgodnie z dyrektywą 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji ⁽¹⁾, lub potencjalne ryzyka dla konsumenta.

2. Praktykę handlową uznaje się również za wprowadzającą w błąd, jeżeli w konkretnym przypadku, biorąc pod uwagę wszystkie jej cechy i okoliczności, powoduje ona lub może spowodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej transakcji, której inaczej by nie podjął, i obejmuje:

a) każdy rodzaj wprowadzenia produktu na rynek, w tym reklamę porównawczą, który powoduje mylenie produktów, znaków towarowych, nazw handlowych lub innych znaków rozpoznawczych przedsiębiorcy i jego konkurenta;

b) nieprzestrzeganie przez przedsiębiorcę obowiązków zawartych w kodeksach postępowania, do których przestrzegania się zobowiązał, jeżeli:

i) obowiązek taki nie opiera się jedynie na samym zamiarze jego wykonania, lecz jest wiążący i możliwy do zweryfikowania;

i

ii) przedsiębiorca zaznacza w ramach praktyki handlowej, że jest związany kodeksem.

Artykuł 7

Zaniechania wprowadzające w błąd

1. Praktykę handlową uznaje się za wprowadzającą w błąd, jeżeli w konkretnym przypadku, biorąc pod uwagę wszystkie jej cechy i okoliczności oraz ograniczenia środka przekazu, pomija ona istotne informacje potrzebne przeciętnemu konsumentowi, stosownie do okoliczności, do podjęcia świadomej decyzji dotyczącej transakcji i tym samym powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej transakcji, której inaczej by nie podjął.

⁽¹⁾ Dz.U. L 171 z 7.7.1999, str. 12.

2. Za wprowadzające w błąd uznaje się również zaniechanie, jeżeli, uwzględniając szczegółowe postanowienia ust. 1, przedsiębiorca zataja lub w sposób niejasny, niezrozumiały, dwuznaczny lub z opóźnieniem przekazuje istotne informacje, o których mowa w tym ustępie, lub nie ujawnia komercyjnego celu praktyki, jeżeli nie wynika on jasno z kontekstu i jeżeli powoduje to lub może spowodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej transakcji, której inaczej by nie podjął.

3. W przypadku gdy środek przekazu stosowany dla danej praktyki handlowej nakłada ograniczenia przestrzenne lub czasowe, ograniczenia te i wszystkie środki podjęte przez przedsiębiorcę w celu udostępnienia informacji konsumentom w inny sposób zostaną uwzględnione przy rozstrzyganiu, czy doszło do pominięcia informacji.

4. W przypadku zaproszenia do dokonania zakupu za istotne uważa się następujące informacje, jeżeli nie wynikają one jasno z kontekstu:

- a) istotne cechy produktu, w takim zakresie, w jakim jest to właściwe dla danego środka przekazu i produktu;
- b) adres i tożsamość przedsiębiorcy, np. nazwa firmy i, w stosownych przypadkach, adres i tożsamość przedsiębiorcy, na którego rzecz działa;
- c) cena wraz z podatkami lub, w przypadku gdy charakter produktu nie pozwala w sposób racjonalny na wcześniejsze obliczenie ceny, sposób, w jaki cena jest obliczana, jak również, w odpowiednich przypadkach, wszelkie dodatkowe opłaty za transport, dostawę lub usługi pocztowe lub, w sytuacji, gdy wcześniejsze obliczenie tych opłat nie jest w sposób racjonalny możliwe, informacja o możliwości powstania takich dodatkowych kosztów;
- d) uzgodnienia dotyczące sposobu płatności, dostawy lub wykonania oraz procedury rozpatrywania reklamacji, jeżeli odbiegają one od wymogów staranności zawodowej;
- e) w odniesieniu do produktów i transakcji obejmujących prawo odstąpienia lub unieważnienia, istnienie takiego prawa.

5. Wymogi informacyjne ustanowione w prawie wspólnotowym, dotyczące komunikacji handlowej, w tym reklamy i marketingu, których niewyczerpujący wykaz zamieszczono w załączniku II, uznaje się za istotne.

Sekcja 2

Agresywne Praktyki Handlowe

Artykuł 8

Agresywne praktyki handlowe

Praktykę handlową uznaje się za agresywną, jeżeli w konkretnym przypadku, biorąc pod uwagę wszystkie jej cechy i okoliczności, poprzez nękanie, przymus, w tym z użyciem siły fizycznej, lub bezprawny nacisk, w znaczny sposób ogranicza ona lub może ograniczyć swobodę wyboru przeciętnego konsumenta lub jego zachowanie względem produktu i tym samym powoduje lub może spowodować podjęcie przez niego decyzji dotyczącej transakcji, której inaczej by nie podjął.

Artykuł 9

Nękanie, przymus i bezprawny nacisk

Przy ustalaniu, czy w ramach praktyki handlowej stosuje się nękanie, przymus, w tym z użyciem siły fizycznej, lub bezprawny nacisk, uwzględnia się:

- a) ich czas, miejsce, rodzaj i uporczywość;
- b) użycie gróźb lub obraźliwych sformułowań bądź sposobów zachowania;
- c) wykorzystanie przez przedsiębiorcę konkretnego nieszczęścia lub konkretnych okoliczności na tyle poważnych, że ograniczają one zdolność konsumenta do oceny, czego przedsiębiorca jest świadomy, w celu wpłynięcia na decyzję konsumenta względem produktu;
- d) uciążliwe lub niewspółmierne bariery pozaumowne, które przedsiębiorca wykorzystuje, aby przeszkodzić konsumentowi w wykonaniu jego praw umownych, w tym prawa do wypowiedzenia umowy lub do rezygnacji na rzecz innego produktu lub przedsiębiorcy;
- e) groźby podjęcia działania niezgodnego z prawem.

ROZDZIAŁ 3

KODEKSY POSTĘPOWANIA

Artykuł 10

Kodeksy postępowania

Niniejsza dyrektywa nie wyklucza kontroli nieuczciwych praktyk handlowych przez twórców kodeksów postępowania, do której mogą zachęcać Państwa Członkowskie, oraz odwoływania się do takich instytucji przez osoby lub organizacje określone w art. 11, jeżeli postępowanie przed tymi instytucjami ma charakter dodatkowy w stosunku do postępowań sądowych lub administracyjnych określonych w tym artykule.

Odwołanie się do tych organów kontroli w żadnym razie nie oznacza rezygnacji z możliwości wniesienia odwołania do sądu lub organu administracji zgodnie z art. 11.

ROZDZIAŁ 4

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 11

Wykonanie

1. Państwa Członkowskie zapewniają w interesie konsumentów odpowiednie i skuteczne środki zwalczania nieuczciwych praktyk w celu zapewnienia zgodności z przepisami niniejszej dyrektywy.

Środki takie obejmują przepisy prawne, zgodnie z którymi osoby lub organizacje uznawane na mocy prawa krajowego za mające uzasadniony interes w zwalczaniu nieuczciwych praktyk handlowych, w tym konkurencji, mogą:

- a) wszcząć postępowanie sądowe w odniesieniu do takich nieuczciwych praktyk handlowych;

i/lub

- b) zaskarżyć takie nieuczciwe praktyki handlowe przed organem administracyjnym właściwym do rozpatrywania skarg lub do wszczynania właściwych postępowań sądowych.

Do każdego Państwa Członkowskiego należy decyzja, który z powyższych środków będzie dostępny oraz czy należy umożliwić sądom lub organom administracyjnym żądanie wcześniejszego przeprowadzenia postępowania przed innymi istniejącymi organami powołanymi do rozpatrywania skarg, w tym przed instytucjami, o których mowa w art. 10. Środki te będą dostępne

bez względu na to, czy poszkodowani konsumenci przebywają na terytorium Państwa Członkowskiego, w którym przedsiębiorca ma swoją siedzibę, czy w innym Państwie Członkowskim.

Do każdego Państwa Członkowskiego należy decyzja:

- a) czy środki te mogą być skierowane oddzielnie lub łącznie przeciwko kilku przedsiębiorcom działającym w tym samym sektorze gospodarczym;

oraz

- b) czy środki te mogą być skierowane przeciwko twórcy kodeksu postępowania w przypadku, gdy dany kodeks zachęca do nieprzestrzegania przepisów prawnych.

2. W ramach przepisów prawnych, o których mowa w ust. 1, Państwa Członkowskie przyznają sądom lub organom administracyjnym uprawnienia, umożliwiające im, w przypadkach gdy uznają takie środki za konieczne, uwzględniając uwagę interesy wszystkich zainteresowanych, a w szczególności interes publiczny:

- a) nakazanie zaprzestania nieuczciwych praktyk handlowych lub wszczęcie właściwego postępowania sądowego lub administracyjnego w celu nakazania zaprzestania takich praktyk;

lub

- b) jeżeli nieuczciwa praktyka handlowa nie została jeszcze zastosowana, ale jej zastosowanie jest bliskie, zakazanie tej praktyki lub wszczęcie właściwego postępowania sądowego lub administracyjnego w celu wydania zakazu jej stosowania;

nawet w przypadku braku dowodu rzeczywistej straty lub szkody bądź zamiaru lub niedbalstwa ze strony przedsiębiorcy.

Państwa Członkowskie zapewnią również możliwość podjęcia środków określonych w akapicie pierwszym w ramach procedury przyspieszonej:

— ze skutkiem tymczasowym,

lub

— ze skutkiem ostatecznym,

przy czym każde Państwo Członkowskie będzie mogło zdecydować, którą z tych dwóch możliwości wybierze.

Ponadto Państwa Członkowskie mogą przyznać sądom lub organom administracyjnym uprawnienia umożliwiające im, w celu usunięcia trwałych skutków nieuczciwych praktyk handlowych, których zaprzestanie zostało nakazane prawomocnym orzeczeniem:

a) nakazanie publikacji tego orzeczenia w całości lub w części i w takiej formie, którą uznają za właściwą;

b) nakazanie dodatkowo publikacji sprostowania.

3. Organy administracyjne, o których mowa w ust. 1, muszą:

a) posiadać taki skład, aby nie wzbudzać wątpliwości co do ich bezstronności;

b) posiadać odpowiednie uprawnienia pozwalające im na skuteczną kontrolę i egzekwowanie wykonania ich orzeczeń;

c) co do zasady uzasadniać swoje orzeczenia.

Jeżeli uprawnienia określone w ust. 2 są wykonywane wyłącznie przez organ administracyjny, jego orzeczenia muszą być uzasadnione we wszystkich przypadkach. Ponadto w takim przypadku należy ustanowić procedury, zgodnie z którymi niewłaściwe albo nieuzasadnione wykonywanie tych uprawnień przez organy administracyjne lub niewłaściwe albo nieuzasadnione zaniechanie ich wykonywania może być przedmiotem kontroli sądowej.

Artykuł 12

Sądy i organy administracyjne: uzasadnianie twierdzeń

Państwa Członkowskie przyznają sądom lub organom administracyjnym uprawnienia umożliwiające im w ramach postępowań cywilnych lub administracyjnych, o których mowa w art. 11:

a) żądanie, aby przedsiębiorca przedstawił dowód na prawdziwość swoich twierdzeń o faktach związanych z praktyką handlową, jeżeli biorąc pod uwagę uzasadniony interes przedsiębiorcy i innych uczestników postępowania, żądanie takie wydaje się właściwe z uwagi na okoliczności danej sprawy;

oraz

b) uznanie twierdzeń o faktach za nieprawdziwe, jeżeli dowód zażądany zgodnie z lit. a) nie zostanie przedstawiony lub jeżeli zostanie on uznany przez sąd lub organ administracyjny za niewystarczający.

Artykuł 13

Sankcje

Państwa Członkowskie ustanawiają sankcje za naruszenie przepisów krajowych przyjętych w celu wykonania niniejszej dyrektywy i podejmują wszelkie niezbędne działania w celu zapewnienia ich egzekwowania. Sankcje te muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.

Artykuł 14

Zmiana dyrektywy 84/450/EWG

W dyrektywie 84/450/EWG wprowadza się następujące zmiany:

1) artykuł 1 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 1

Celem niniejszej dyrektywy jest ochrona przedsiębiorców przed reklamą wprowadzającą w błąd i jej negatywnymi skutkami oraz określenie warunków, w których reklama porównawcza jest dozwolona.”;

2) w art. 2:

— punkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3. »przedsiębiorca« oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która działa w celu związanym z jej działalnością handlową, rzemieślniczą, gospodarczą lub wolnym zawodem oraz każdą osobę działającą w imieniu lub na rzecz przedsiębiorcy.”;

— dodaje się punkt w brzmieniu:

„4. »twórca kodeksu« oznacza każdy podmiot, w tym przedsiębiorcę lub grupę przedsiębiorców, odpowiedzialny za redagowanie kodeksu postępowania, wprowadzanie do niego zmian i/lub nadzór nad jego przestrzeganiem przez wszystkich, którzy zobowiązali się do jego przestrzegania.”;

3) artykuł 3a otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 3a

1. Reklama porównawcza, w zakresie, w jakim dotyczy to porównania, jest dozwolona, jeżeli spełnia następujące warunki:

- a) nie wprowadza w błąd w rozumieniu art. 2 ust. 2, art. 3 i art. 7 ust. 1 niniejszej dyrektywy lub w rozumieniu art. 6 i 7 dyrektywy 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotyczącej nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym (*);
- b) dokonuje porównania towarów lub usług realizujących te same potrzeby lub przeznaczonych do tego samego celu;
- c) porównuje w sposób obiektywny jedną lub kilka istotnych, odpowiednich, możliwych do zweryfikowania i typowych cech tych towarów i usług, przy czym jedną z tych cech może być cena;
- d) nie dyskredytuje ani nie przedstawia w złym świetle znaków towarowych, nazw handlowych, innych znaków rozpoznawczych, towarów, usług, działalności lub sytuacji konkurenta;
- e) w przypadku produktów posiadających oznaczenie pochodzenia, odnosi się w każdym przypadku do produktów o tym samym oznaczeniu;
- f) nie korzysta w sposób nieuczciwy z renomy znaku towarowego, nazwy handlowej lub innych znaków wyróżniających konkurenta lub oznaczenia pochodzenia konkurujących produktów;
- g) nie przedstawia towaru lub usługi jako imitacji bądź repliki towaru lub usługi noszącej zastrzeżony znak towarowy lub zastrzeżoną nazwę handlową;
- h) nie prowadzi do mylenia przez przedsiębiorców przedsiębiorcy reklamującego z jego konkurentem lub też mylenia znaków towarowych, nazw handlowych, innych znaków rozpoznawczych, towarów lub usług przedsiębiorcy reklamującego i jego konkurenta.

4) artykuł 4 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Państwa Członkowskie zapewniają w interesie przedsiębiorców i konkurentów odpowiednie i skuteczne środki zwalczania reklamy wprowadzającej w błąd w celu zapewnienia zgodności z przepisami dotyczącymi reklamy porównawczej. Środki te obejmują przepisy prawne umożliwiające osobom lub organizacjom, uznawanym na mocy prawa krajowego za mające uzasadniony interes w zakazaniu reklamy wprowadzającej w błąd lub w uregulowaniu reklamy porównawczej:

- a) wszczęcie postępowania w odniesieniu do takiej reklamy;

lub

- b) zaskarżenie takiej reklamy przed organem administracyjnym właściwym do rozpatrywania skarg lub do wszczynania właściwych postępowań sądowych.

Do każdego Państwa Członkowskiego należy decyzja, który z powyższych środków będzie dostępny oraz czy należy umożliwić sądom lub organom administracyjnym żądanie wcześniejszego przeprowadzenia postępowania przed innymi istniejącymi organami powołanym do rozpatrywania skarg, w tym przed organami, o których mowa w art. 5.

Do każdego Państwa Członkowskiego należy decyzja:

- a) czy środki te mogą być skierowane oddzielnie lub łącznie przeciwko kilku przedsiębiorcom działającym w tym samym sektorze gospodarczym;

oraz

- b) czy środki te mogą być skierowane przeciwko twórcy kodeksów przypadku, gdy dany kodeks zachęca do nieprzestrzegania przepisów prawnych.”;

5) artykuł 7 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Niniejsza dyrektywa nie stoi na przeszkodzie utrzymaniu lub przyjęciu przez Państwa Członkowskie przepisów zmierzających do zapewnienia szerszej ochrony przedsiębiorców i konkurentów w odniesieniu do reklamy wprowadzającej w błąd.”

(*) Dz.U. L 149 z 11.6.2005, str. 22.”

Artykuł 15

Zmiana dyrektyw 97/7/WE i 2002/65/WE

1. Artykuł 9 dyrektywy 97/7/WE otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 9

Dostawa niezamówiona

Z uwagi na zakaz praktyk związanych z dostawami niezamówionymi, ustanowiony w dyrektywie 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotyczącej nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym (*), Państwa Członkowskie podejmują niezbędne środki w celu zwolnienia konsumenta od jakiegokolwiek świadczenia wzajemnego w przypadku niezamówionej dostawy, gdyż brak odpowiedzi nie może zostać uznany za zgodę.

(*) Dz.U. L 149 z 11.6.2005, str. 22.”;

2. artykuł 9 dyrektywy 2002/65/WE otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 9

Z uwagi na zakaz stosowania praktyk związanych z dostawami niezamówionymi, ustanowiony w dyrektywie 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotyczącej nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym (*) i z zastrzeżeniem przepisów Państw Członkowskich dotyczących dorozumianego przedłużania umów zawieranych na odległość, o ile takie przepisy pozwalają na dorozumiane przedłużenie umowy, Państwa Członkowskie podejmują środki w celu zwolnienia konsumenta od jakichkolwiek obowiązków w przypadku niezamówionej dostawy, gdyż brak odpowiedzi nie może zostać uznany za zgodę.

(*) Dz.U. L 149 z 11.6.2005, str. 22.”

Artykuł 16

Zmiana dyrektywy 98/27/WE i rozporządzenia (WE) nr 2006/2004

1. Punkt 1 załącznika do dyrektywy 98/27/WE otrzymuje brzmienie:

„1. Dyrektywa 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym (Dz.U. L 149 z 11.6.2005, str. 22).”

2. W załączniku do rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 października 2004 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów („Rozporządzenie w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów”) ⁽¹⁾ dodaje się punkt w brzmieniu:

„16. Dyrektywa 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym (Dz.U. L 149 z 11.6.2005, str. 22).”

Artykuł 17

Informacja

Państwa Członkowskie podejmują właściwe środki w celu powiadomienia konsumentów o przepisach krajowych stanowiących transpozycję niniejszej dyrektywy oraz, w stosownych przypadkach, zachęcają przedsiębiorców i twórców kodeksów do informowania konsumentów o swoich kodeksach postępowania.

Artykuł 18

Przebieg

1. Nie później niż 12 czerwca 2001 r. Komisja przedstawi Parlamentowi Europejskiemu i Radzie obszernie sprawozdanie dotyczące stosowania niniejszej dyrektywy, w szczególności jej art. 3 ust. 9 oraz art. 4 i załącznika I, zakresu stosowania dalszej harmonizacji i uproszczenia prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony konsumentów oraz, mając na uwadze art. 3 ust. 5, wszelkich środków, które należy podjąć na poziomie wspólnotowym w celu zapewnienia utrzymania odpowiedniego poziomu ochrony konsumenta. W razie potrzeby wraz ze sprawozdaniem zostanie przedstawiony wniosek dotyczący zmiany niniejszej dyrektywy lub innych odpowiednich części prawa wspólnotowego.

2. Parlament Europejski i Rada dążą, zgodnie z Traktatem, do podjęcia odpowiednich środków w ciągu dwóch lat od przedstawienia przez Komisję wniosku na podstawie ust. 1.

Artykuł 19

Transpozycja

Państwa Członkowskie przyjmą i opublikują przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy do dnia 12 czerwca 2007 r. Niezwłocznie powiadomią o tym, jak również o wszelkich późniejszych zmianach, Komisję.

⁽¹⁾ Dz.U. L 364 z 9.12.2004, str. 1.

Państwa Członkowskie stosują te środki do dnia 12 grudnia 2007 r. Środki przyjęte przez Państwa Członkowskie zawierają odesłanie do niniejszej dyrektywy lub odesłanie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odesłania określone są przez Państwa Członkowskie.

Artykuł 20

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 21

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu, dnia 11 maja 2005 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

J. P. BORRELL FONTELLES

Przewodniczący

W imieniu Rady

N. SCHMIT

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

PRAKTYKI HANDLOWE UZNAWANE ZA NIEUCZCIWE W KAŻDYCH OKOLICZNOŚCIACH

Praktyki handlowe wprowadzające w błąd

- 1) Podawanie się przez przedsiębiorcę za sygnatariusza kodeksu postępowania, gdy jest to niezgodne z rzeczywistością.
- 2) Posługiwanie się znakiem zaufania, znakiem jakości lub równorzędnym oznaczeniem bez odpowiedniego zezwolenia.
- 3) Twierdzenie, że kodeks postępowania został zatwierdzony przez organ publiczny lub inny organ, gdy jest to niezgodne z rzeczywistością.
- 4) Twierdzenie, że przedsiębiorca (w tym jego praktyki handlowe) lub produkt został zatwierdzony, zaaprobowany lub otrzymał zezwolenie od organu publicznego lub prywatnego, gdy jest to niezgodne z rzeczywistością, oraz wysuwanie takiego twierdzenia przy jednoczesnym niespełnianiu warunków zatwierdzenia, aprobaty lub zezwolenia.
- 5) Zaproszenie do dokonania zakupu produktów po określonej cenie bez ujawniania, że przedsiębiorca ma uzasadnione podstawy, aby sądzić, że nie będzie w stanie zaoferować dostawy lub zamówić u innego przedsiębiorcy dostawy tych lub równorzędných produktów po takiej cenie, przez taki okres i w takich ilościach, jakie są uzasadnione, biorąc pod uwagę produkt, zakres reklamy produktu i oferowaną cenę („reklama przynęta”).
- 6) Zaproszenie do dokonania zakupu produktów po określonej cenie, a następnie:
 - a) odmowa pokazania konsumentom reklamowanego produktu;
 - lub
 - b) odmowa przyjęcia zamówień na artykuł lub dostarczenia go w racjonalnym terminie;
 - lub
 - c) demonstrowanie wadliwej próbki produktu;z zamiarem promowania innego produktu („przynęta i zamiana”).
- 7) Fałszywe twierdzenie, że produkt będzie dostępny jedynie przez ograniczony czas lub że będzie on dostępny na określonych warunkach przez bardzo ograniczony czas, w celu nakłonienia konsumentów do podjęcia natychmiastowej decyzji i pozbawienia ich możliwości świadomego wyboru lub czasu potrzebnego do jego dokonania.
- 8) Zobowiązanie się do zapewnienia usług po sprzedaży konsumentom, z którymi przedsiębiorca przed transakcją komunikował się w języku niebędącym językiem urzędowym Państwa Członkowskiego, na którego terytorium przedsiębiorca ma swoją siedzibę, a następnie udostępnienie takich usług jedynie w innym języku, bez wyraźnego poinformowania o tym konsumenta przed zawarciem przez niego transakcji.
- 9) Twierdzenie lub stwarzanie w inny sposób wrażenia, że sprzedaż produktu jest zgodna z prawem, w sytuacji gdy jest to niezgodne z rzeczywistością.

- 10) Prezentowanie praw przysługujących konsumentom na mocy przepisów prawnych jako cechy wyróżniającej ofertę przedsiębiorcy.
- 11) Wykorzystywanie treści publicystycznej w środkach masowego przekazu w celu promocji produktu w sytuacji, gdy przedsiębiorca zapłacił za tę promocję, a nie wynika to wyraźnie z treści lub z obrazów lub dźwięków łatwo rozpoznawalnych przez konsumenta (kryptoreklama). Pozostaje to bez uszczerbku dla dyrektywy 89/552/EWG ⁽¹⁾.
- 12) Przedstawianie rzeczowo nieścisłych twierdzeń dotyczących rodzaju i stopnia ryzyka, na jakie będzie narażone bezpieczeństwo osobiste konsumenta lub jego rodziny w przypadku, gdy nie nabydzie produktu.
- 13) Reklamowanie produktu podobnego do produktu określonego producenta w sposób umyślnie sugerujący konsumentowi, że produkt ten został wykonany przez tego producenta, gdy jest to niezgodne z rzeczywistością.
- 14) Zakładanie, prowadzenie lub propagowanie systemów promocyjnych typu „piramida”, w ramach których konsument wykonuje świadczenie w zamian za możliwość otrzymania wynagrodzenia, które jest uzależnione przede wszystkim od wprowadzenia innych konsumentów do systemu, a nie od sprzedaży lub konsumpcji produktów.
- 15) Twierdzenie, że przedsiębiorca wkrótce zakończy działalność handlową lub zmieni siedzibę, gdy jest to niezgodne z rzeczywistością.
- 16) Twierdzenie, że produkty są w stanie zwiększyć szanse na wygraną w grach losowych.
- 17) Fałszywe twierdzenie, że produkt jest w stanie leczyć choroby, zaburzenia i wady rozwojowe.
- 18) Przekazywanie rzeczowo nieścisłych informacji dotyczących warunków rynkowych lub możliwości znalezienia produktu, z zamiarem nakłonienia konsumenta do zakupu produktu na warunkach mniej korzystnych niż normalne warunki rynkowe.
- 19) Twierdzenie w ramach praktyki handlowej, że organizowany jest konkurs lub promocja z nagrodami, a następnie nieprzyznanie opisanych nagród lub ich odpowiedniego ekwiwalentu.
- 20) Opisywanie produktu jako „gratis”, „darmowy”, „bezpłatny” lub w podobny sposób, jeżeli konsument musi uiścić jakąkolwiek inną należność niż nieunikniony koszt związany z odpowiedzią na praktykę handlową, odbiorem lub dostarczeniem produktu.
- 21) Umieszczanie w materiałach marketingowych faktury lub podobnego dokumentu żądającego zapłaty, który wywołuje u konsumenta wrażenie, że już zamówił reklamowany produkt, mimo iż tego nie zrobił.
- 22) Fałszywe twierdzenie lub stwarzanie wrażenia, że sprzedawca nie działa w celu związanym z jego działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub wolnym zawodem lub fałszywe podawanie się za konsumenta.
- 23) Wywoływanie u konsumenta fałszywego wrażenia, że serwis dotyczący danego produktu jest dostępny w Państwie Członkowskim innym niż Państwo Członkowskie, w którym produkt ten został sprzedany.

⁽¹⁾ Dyrektywa Rady 89/552/EWG z dnia 3 października 1989 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej (Dz.U. L 298 z 17.10.1989, str. 23). Dyrektywa zmieniona dyrektywą 97/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 202 z 30.7.1997, str. 60).

Agresywne praktyki handlowe

- 24) Stwarzanie wrażenia, że konsument nie może opuścić pomieszczeń przedsiębiorcy, dopóki nie zostanie zawarta umowa.
- 25) Składanie wizyt osobiście w domu konsumenta w celu wyegzekwowania zobowiązania umownego, ignorując jego prośbę o opuszczenie domu lub zaprzestanie takich wizyt, z wyjątkiem przypadków egzekwowania zobowiązań umownych, w zakresie uzasadnionym przez prawo krajowe.
- 26) Uporczywe i niechciane namawianie do zakupu produktów przez telefon, faks, pocztę elektroniczną lub inne środki komunikacji na odległość, z wyjątkiem przypadków egzekwowania zobowiązań umownych, w zakresie uzasadnionym przez prawo krajowe. Pozostaje to bez uszczerbku dla art. 10 dyrektywy 97/7/WE oraz dyrektyw 95/46/WE ⁽¹⁾ i 2002/58/WE.
- 27) Żądanie od konsumenta zgłaszającego roszczenie na podstawie polisy ubezpieczeniowej przedstawienia dokumentów, których w sposób racjonalny nie można uznać za istotne dla ustalenia ważności roszczenia, lub systematyczne nieodpowiadanie na stosowną korespondencję, w celu odwieśdzenia konsumenta od zamiaru wykonania jego praw umownych.
- 28) Umieszczanie w reklamie bezpośredniego wezwania dzieci do nabycia reklamowanych produktów lub do nakłonięcia rodziców lub innych osób dorosłych do kupienia im reklamowanych produktów. Niniejsze postanowienie pozostaje bez uszczerbku dla art. 16 dyrektywy 89/552/EWG o wykonywaniu telewizyjnej działalności transmisyjnej.
- 29) Żądanie natychmiastowej lub odroczonej zapłaty za produkty bądź zwrotu lub przechowania produktów, które zostały dostarczone przez przedsiębiorcę, ale nie zostały zamówione przez konsumenta (dostawa niezamówiona), z wyjątkiem sytuacji, gdy produkt jest produktem zastępczym dostarczonym zgodnie z art. 7 ust. 3 dyrektywy 97/7/WE.
- 30) Wyraźne informowanie konsumenta o tym, że jeżeli nie nabeđdzie produktu lub usługi, przedsiębiorcy może grozić utrata pracy lub środków do życia.
- 31) Stwarzanie fałszywego wrażenia, że konsument już uzyskał, uzyska lub po wykonaniu określonej czynności uzyska nagrodę lub inną porównywalną korzyść, gdy w rzeczywistości
- nagroda lub inna porównywalna korzyść nie istnieje,
 - lub
 - możliwość wykonania określonej czynności w związku z uzyskaniem nagrody lub innej porównywalnej korzyści uzależniona jest od wpłacenia przez konsumenta określonej kwoty pieniędzy lub poniesienia kosztów.

⁽¹⁾ Dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.U. L 281 z 23.11.1995, str. 31). Dyrektywa zmieniona rozporządzeniem (WE) nr 1882/2003 (Dz.U. L 284 z 31.10.2003, str. 1).

ZAŁĄCZNIK II

PRZEPISY PRAWA WSPÓLNOTOWEGO OKREŚLAJĄCE ZASADY REKLAMY I KOMUNIKACJI HANDLOWEJ

Artykuły 4 i 5 dyrektywy 97/7/WE

Artykuł 3 dyrektywy Rady 90/314/EWG z dnia 13 czerwca 1990 w sprawie zorganizowanych podróży, wakacji i wycieczek ⁽¹⁾

Artykuł 3 ust. 3 dyrektywy 94/47/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 1994 r. w sprawie ochrony nabywców w odniesieniu do niektórych aspektów umów odnoszących się do nabywania praw do korzystania z nieruchomości w oznaczonym czasie ⁽²⁾

Artykuł 3 ust. 4 dyrektywy 98/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. w sprawie ochrony konsumenta przez podawanie cen produktów oferowanych konsumentom ⁽³⁾

Artykuły 86–100 dyrektywy 2001/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 listopada 2001 r. w sprawie wspólnotowego kodeksu odnoszącego się do produktów leczniczych stosowanych u ludzi ⁽⁴⁾

Artykuły 5 i 6 dyrektywy 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego, w ramach rynku wewnętrznego („Dyrektywa o handlu elektronicznym”) ⁽⁵⁾

Artykuł 1 lit. d) dyrektywy 98/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. zmieniającej dyrektywę Rady 87/102/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących kredytu konsumenckiego ⁽⁶⁾

Artykuły 3 i 4 dyrektywy 2002/65/WE

Artykuł 1 ust. 9 dyrektywy 2001/107/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 stycznia 2002 r. zmieniającej dyrektywę Rady 85/611/EWG w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS), w celu uregulowania działalności spółek zarządzających i uproszczonych prospektów emisyjnych ⁽⁷⁾

Artykuły 12 i 13 dyrektywy 2002/92/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie pośrednictwa ubezpieczeniowego ⁽⁸⁾

Artykuł 36 dyrektywy 2002/83/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 listopada 2002 r. dotyczącej ubezpieczeń na życie ⁽⁹⁾

⁽¹⁾ Dz.U. L 158 z 23.6.1990, str. 59.

⁽²⁾ Dz.U. L 280 z 29.10.1994, str. 83.

⁽³⁾ Dz.U. L 80 z 18.3.1998, str. 27.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 311 z 28.11.2001, str. 67. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2004/27/WE (Dz.U. L 136 z 30.4.2004, str. 34).

⁽⁵⁾ Dz.U. L 178 z 17.7.2000, str. 1.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 101 z 1.4.1998, str. 17.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 41 z 13.2.2002, str. 20.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 9 z 15.1.2003, str. 3.

⁽⁹⁾ Dz.U. L 345 z 19.12.2002, str. 1. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą Rady 2004/66/WE (Dz.U. L 168, z 1.5.2004, str. 35).

Artykuł 19 dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych ⁽¹⁾

Artykuły 31 i 43 dyrektywy Rady 92/49/EWG z dnia 18 czerwca 1992 r. w sprawie koordynacji przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do ubezpieczeń bezpośrednich innych niż ubezpieczenia na życie ⁽²⁾ (trzecia dyrektywa w sprawie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie)

Artykuły 5, 7 i 8 dyrektywy 2003/71/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 listopada 2003 w sprawie prospektu, który należy opublikować w sytuacji zaoferowania lub przyjęcia papierów wartościowych do obrotu ⁽³⁾

⁽¹⁾ Dz.U. L 145 z 30.4.2004, str. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 228 z 11.8.1992, str. 1. Dyrektywa ostatnio zmieniona dyrektywą 2002/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 35 z 11.2.2003, str. 1).

⁽³⁾ Dz.U. L 345 z 31.12.2003, str. 64.